

Буковинський Вісник



державної служби та
місцевого самоврядування

Офіційна хроніка

Державне управління

Міське самоврядування

Наукова думка

Перепідготовка та
підвищення кваліфікації

Статистика, факти, події



Засновник
Чернівецький регіональний центр
перепідготовки та підвищення кваліфікації
працівників органів державної влади,
органів місцевого самоврядування,
державних підприємств,
установ та організацій
Свідцтво про реєстрацію
ЧЦ № 302 від 25.10.2005

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

голова: ЯРМИСТИЙ М. В., директор Чернівецького регіонального центру підвищення кваліфікації, кандидат наук з державного управління;
заступник голови: ГАКМАН С.М., заступник директора Чернівецького регіонального центру підвищення кваліфікації, кандидат історичних наук;
відповідальний секретар: ХАЛАВКА Л.В., завідувач редакції Чернівецького регіонального центру підвищення кваліфікації
члени редакційної колегії:
БАБ'ЮК І.О., координатор партнерства «Український На рідний Дім у Чернівцях»;
БОСТАН С.І., директор департаменту соціально-економічного розвитку та стратегічного планування Чернівецької міської ради, кандидат політичних наук;
ГУЦУЛЯК І.Г., доцент кафедри історії та культури української мови Чернівецького національного університету ім. Ю.Федьковича, кандидат філологічних наук;
ЖИТАРЮК Н.Г., заступник начальника Міжрегіонального управління НАДС у Чернівецькій, Івано-Франківській та Тернопільській областях;
КРУГЛАШОВ А. М., завідувач кафедри політології та державного управління Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича, доктор політичних наук;
МАЛЬКО Н.Б., виконавчий директор Асоціації органів місцевого самоврядування Чернівецької області «Агенція розвитку громад Буковини»;
НЕЧАЄВА-ЮРІЙЧУК Н.В., докторант кафедри політології та державного управління Чернівецького національного університету ім.Ю.Федьковича, кандидат історичних наук;
ПАВЛЮК М.В., заступник голови Чернівецької обласної ради, кандидат політичних наук;
РОТАР Н.Ю., професор кафедри політології та державного управління Чернівецького національного університету ім. Ю.Федьковича, доктор політичних наук;
СМОЛДИРЕВА Т.П., асистент кафедри журналістики філологічного факультету Чернівецького національного університету ім. Ю.Федьковича;
ФІСАНОВ В.П., завідувач кафедри міжнародної інформації Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича, доктор історичних наук, професор;

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:
58001, Чернівці,
вул.Поповича, 2, 4 поверх, к.17
Тел/факс: (0372) 552903
E-mail: bukvisnyk.cv@gmail.com

Редакція зберігає за собою право скорочувати й редагувати подані текстові оригінали. Журнал може друкувати матеріали, не поділяючи думки автора. Статті не рецензуються та не повертаються. За точність наведених даних відповідають автори. Передрук матеріалів – тільки з дозволу редакції.
Періодичність виходу журналу – 4 номери на рік

У номері:

Державне управління та державна служба

Наталія Алюшина Бути зі «світом»: як українським публічним службовцям «мовити in English»	3
Юлія Лихач Вища школа публічного управління: пріоритети та напрями діяльності.....	5
Зміни в Уряді.....	8
Міністерка з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України Ірина Верещук відвідала Чернівецьку область.....	9
Міністр захисту довкілля та природних ресурсів України Руслан Стрілець із робочим візитом побував у Національному природному парку «Вижницький».....	10
Міністр охорони здоров'я України Віктор Ляшко проінспектував медичні заклади Чернівецької області.....	11

Місьцеве самоврядування

Христина Марчук: Робота органів місцевого самоврядування області в умовах воєнного стану.....	17
Світлана Олексійчук: Навчаємо активну молодь та розвиваємо молодіжні простори.....	20
Руслан Майданський: Новоселицька громада розширює міжнародні зв'язки.....	24

Наукова думка

Ростислав Балабан: Реформа децентралізації в Україні.....	26
Валентина Підгірна: Особливості функціонування суб'єктів туристичної діяльності Чернівецької області на сучасному етапі.....	28
Наталія Нечаєва-Юрійчук: ПЕРЕМОГА = МИР, МИР = ПЕРЕМОГА.....	31
Досвід роботи громад в умовах повномасштабного вторгнення розгляну ли під час круглого столу.....	32
Сучасні тенденції євроатлантичного поступу України та регіональні особливості реалізації державної політики щодо вступу до НАТО: Круглий стіл.....	33

Громадянське суспільство

Антоніна Скидан: Працювати разом вже увійшло у звичку.....	34
Ігор Баб'юк: Завдання громадського сектору сьогодні – налагодити взаємодію між ВПО та місцевими органами влади.....	36
Алла Марівцан: Коли складно - на допомогу приходить команда.....	38
Ірина Паскар: У волонтерській роботі надихають людська відданість і довіра.....	41
Наталія Гаврилиця: Прибуток від продажу колекції «Незламні» спрямовані на реабілітацію військових.....	44

Перепідготовка та підвищення кваліфікації

Робота Чернівецького регіонального центру підвищення кваліфікації у 2023 році.....	
--	--

НАТАЛІЯ АЛЮШИНА,

*Голова Національного агентства
України з питань державної служби*



БУТИ ЗІ «СВІТОМ»: ЯК УКРАЇНСЬКИМ ПУБЛІЧНИМ СЛУЖБОВЦЯМ «МОВИТИ IN ENGLISH»

(Матеріал із блогу Наталії Алюшиної на сайті «Лівий берег»)*

Потрапити на держслужбу насправді не так складно, як видається. Втім, подальший кар'єрний рух вимагає розвитку крос-функціональних компетенцій і фахового зростання. Універсальним ключем до успіху є дотримання принципу «lifelong learning», або навчання протягом життя. Люди, які постійно розширюють професійні і особистісні обрії, довше зберігають капіталізацію на ринку праці.

Світ довкола нас змінюється. Глобалізація, нові технології, рішення, інструменти та фреймворки виникають практично щодня. Зокрема, і в сфері публічного управління. Виграє той, хто стає рушійною силою змін.

Інновації роблять світ прозорішим, гнучкішим і доступнішим. Стираючи видимі й невидимі кордони. Втім, комунікативне безмежжя вимагає зустрічних трансформацій. Світова глобалізація потребує глобалізації особистісної. Насамперед, щодо спільної мови спілкування. Такою є англійська, що вважається офіційною у понад 70 країнах, і якою мовлять 1,35 млрд людей або — 17% населення планети. Вона стала «візою», що позбавляє світ кордонів.

Торік українці суттєво покращили рівень знання іноземними мовами. За даними міжнародного рейтингу знання англійської

EF EPI, ми піднялися на 35 сходинку в світі за рівнем її володіння. Натомість у 2021-му Україна була 40-ю. А в 2019-му — 49-ю зі 100 країн, де відбувалося дослідження.

Але попри це рівень володіння українців англійською вважається низьким. Україна за цим показником – 28-ма серед 32 неангломовних країн Європи. За даними British Council, тільки 7% наших співгромадян вільно спілкується англійською, на відміну від 50+% у країнах ЄС і 80-90% у Скандинавських країнах.

Краще знають англійську у Львові, Запоріжжі, Києві, Дніпрі та Харкові. Гірше – у Сімферополі, Рівному, Херсоні. Важливо, що українці вийшли із групи низького рівня володіння англійською та перейшли до країн середнього рівня. За визначенням EF EPI, це означає, що українці значною мірою можуть використовувати мову для перемовин, розуміти тексти пісень та здійснювати електронне листування.

Уряд ініціює законопроект, яким англійська отримає в Україні статус мови міжнародного спілкування. Це стане логічним продовженням рішень про надання нам безвізу, угоди про Асоціацію і статусу кандидата на вступ до ЄС.

Англійська стає потребою кожного амбітного українця.

А для публічних службовців це скоріше вимога сьогодення. Адже вони уособлюють державу і мають мовити in English. Ідеться про усі категорії посад публічної служби.

Наразі законодавча вимога щодо володіння однією з офіційних мов Ради Європи передбачена лише для посад категорії «А». Але у найближчій перспективі знання англійської стане умовою для працевлаштування у публічному секторі.

Глобальний світ вимагає спільної мови. Аби бути адаптивним і прийнятним для усіх. Це – базис європейського фундаменту України. Національне агентство зробило свій крок у цьому напрямку і підписало Меморандум про співпрацю з найбільшою у світі освітньою компанією «EF Language Learning Solutions». Ми запустили проєкт Eng4PublicService з безкоштовного вивчення публічними службовцями англійської на мультимедійній онлайн платформі EF.

Серед переваг онлайн школи EF – постійний доступ з різних девайсів, інтерактивний інтерфейс, наявність практичної складової, вибір власного тем-

пу навчання та відслідковування прогресу. Навчальні модулі передбачають вивчення граматики, аудіювання, читання та тренування розмовних навичок. За результатами складеного тесту на рівень знань система запропонує оптимальну навчальну програму. За кожен опанований рівень учасники отримають сертифікат про підвищення кваліфікації з обсягом – 1 кредит ЄКТС.

Цим інноваційним інструментом можуть скористатися державні службовці і посадові особи місцевого самоврядування. Аби вони отримали посилання на навчання, служба управління персоналом відповідного органу має зареєструватися на Порталі управління знаннями. До речі, у день старту було подано майже тисячу заявок.

Знання англійської – це чинник, який дозволяє почуватися впевненіше. Це вже не персональна перевага. Тепер усі – колеги, партнери, випадкові співрозмовники очікують, що ви принаймні розумієте англійську. Але краще – мовити in English.

**Джерело: https://lb.ua/blog/natalia_aliiushyna/546216_buti_zi_svitom_yak_ukrainskim.html*

ДОВІДКОВО:

Програма вивчення англійської мови для публічних службовців у рамках проєкту доступна зареєстрованим користувачам Порталу управління знаннями.

Публічним службовцям (зареєстрованим користувачам Порталу управління знаннями) посилання на навчальний курс поширюється виключно уповноваженими особами служби управління персоналом через особистий кабінет відповідного користувача Порталу управління знаннями.

Посилання на навчальний курс автоматично відображається у кабінеті уповноваженої особи служби управління персоналом у розділі «Рекомендації провайдерів» після схвалення НАДС облікового запису «Служба управління персоналом» відповідного органу влади/місцевого самоврядування на Порталі

управління знаннями, що здійснюється на підставі офіційного листа до НАДС.

Умови для схвалення облікового запису «Служба управління персоналом»:

створення облікового запису з використанням адреси електронної пошти у доменній зоні gov.ua;

офіційне звернення до НАДС органу влади/місцевого самоврядування щодо схвалення уповноваженої особи служби управління персоналом на Порталі управління знаннями (із зазначенням ПІБ, посади та адреса електронної пошти (у доменній зоні gov.ua).

Джерело: <https://nads.gov.ua/news/proiekt-eng4publicservice-z-bezkoshtovnoho-vyvchennia-publichnymy-sluzhbovtsiamy-anhliiskoi-movy>

ЮЛІЯ ЛИХАЧ,

*директор Вищої школи
публічного управління*



ВИЩА ШКОЛА ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ: ПРІОРИТЕТИ ТА НАПРЯМИ ДІЯЛЬНОСТІ

Вища школа публічного управління була утворена наказом Національного агентства з питань державної служби від 27 жовтня. Ми говоримо про нову місію цієї установи, яка має стати хабом, що поєднує наукові дослідження, навчальні програми, максимально наближаючи професійний розвиток публічних службовців до сучасних потреб системи публічного управління в Україні. Нашою основною місією є генерування і провадження філософії професійно орієнтованого навчання публічних службовців для того, щоб забезпечувати сталість, інституційну спроможність публічної служби та забезпечувати її лідерство в управлінні державою.

Основні завдання – це посилення спроможності публічних службовців у володінні іноземною мовою, підвищення обізнаності з питань європейської інтеграції, апробація нового Каталогу державних посад державної служби, забезпечення індивідуальної траєкторії професійного розвитку осіб, які займають політичні посади, держслужбовців категорії «А». Саме професійне навчання політичних осіб є тією новацією, над якою ми будемо зосереджуватися в нашому майбутньому. Це те, чого раніше не було в цій структурі.

Цінності в нашій діяльності – це професійність, патріотизм, інноваційність та креативність, лідерство, доброчесність,

відкритість та прозорість. Ці цінності, взяті за основу Закону України «Про державну службу», цінності Європейського Союзу, демократичної держави. Це цінності, які мають бути і будуть закладені як основа нашої діяльності.

Щодо основних пріоритетів нашої діяльності, я б хотіла зупинитися на декількох.

- Розробка стратегії організації професійного розвитку вищого корпусу державної служби у Вищій школі публічного управління. Розробка концепції та організація діяльності Школи кадрового потенціалу для вищого корпусу державної служби.

- Розробка концепції та організація діяльності Школи стратега для розвитку, відновлення та процвітання України (для державних службовців, посади яких належать до посад державної служби категорії «А»).

- Створення та розвиток неформальної професійної мережі для державних службовців, посади яких належать до посад державної служби категорії «А», з метою обміну досвідом та кращими практиками управлінської діяльності.

Наступний наш пріоритет – це професійний розвиток у сфері регіонального управління та місцевого самоврядування. Ми бачимо, що

зараз наша регіональна політика, місцеве самоврядування дійсно є основою стійкості нашої держави, а в майбутньому це буде основа відбудови країни, тому для нас дуже важлива розробка нових програм та організація навчання голів місцевих державних адміністрацій,

депутатів місцевих рад. Наразі ми готуємося до створення школи розвитку старост, школи розвитку ЦНАП, і, звичайно, для нас дуже важливо створення такого професійного коворкінгу «Майстерня розвитку громад» для обміну досвідом та кращими практиками, важлива також побудова експертної комунікативної мережі задля співпраці з асоціаціями органів місцевого самоврядування.

Звичайно, одним з наших пріоритетів був і залишається розвиток компетентностей у сфері прав людини, недискримінації та гендерної рівності. Це розробка програм та організація навчань з питань міжкультурного порозуміння, прав людини, демократичного громадянства, безбар'єрності, гендерної рівності та інклюзивності суспільства. Ми вже зараз розпочали розробку онлайн-курсу з питань реагування на випадки сексуального насильства під час збройної агресії. Також ми плануємо в рамках цього здійснити організацію тренінгів для тренерів, щоб надати максимально широку інформацію з цих питань іншим тренерам і тренеркам, які, у свою чергу, будуть доносити цю інформацію до державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування.

Також нами вже зараз розпочато розробку програм для забезпечення функціонування Школи гендерного мейнстрімінгу для уповноважених осіб та працівників відповідальних структурних підрозділів з питань гендерної рівності. Наступного року ця програма також буде реалізована. І, звичайно, в цьому контексті для нас важливим є формування і розвиток формальних та неформальних комунікаційних мереж експертів і викладачів/тренерів з професійного навчан-

ня публічних службовців у галузі прав людини, безбар'єрності, гендерної рівності на національному та регіональному рівнях. Ми вже багато років працюємо з представниками закладів вищої освіти, центрів підвищення кваліфікації, але також вважаємо, що дуже важливо залучати до навчання у вищій школі саме державних службовців, посадових осіб місцевого самоврядування. Готуючи один із останніх звітів, які здійснювали колеги, ми відкрили для себе такі дані, що із 74 викладачів, які здійснювали навчання у вищій школі минулого року, лише 10% мають досвід роботи в органах державної влади та місцевого самоврядування. Це дуже малий відсоток, тому нам потрібно максимально залучати до викладання у вищій школі, а також у ваших закладах освіти і центрах підвищення кваліфікації саме професійних державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування.

Ще один наш важливий пріоритет – це професійний розвиток з питань європейської та євроатлантичної інтеграції. Україна зараз дуже активно рухається до Європейського Союзу, у зв'язку з цим для усієї системи державної служби необхідно надати дуже швидко знання про компетенції, які стосуються права Європейського Союзу щодо досвіду ведення переговорного процесу, аналітичного супроводу процесу набуття членства в Європейському Союзі. Уже зараз готуємося до реалізації близько 30 програм спільно з урядовим офісом європейської демократичної інтеграції, співпраці з відповідними міністерствами, заступниками міністрів з Європейської інтеграції, з керівниками структурних підрозділів, які відповідають за питання європейської інтеграції.

Питання формування системи національної стійкості – це нове питання для України, є відповідний указ Президента щодо формування системи національної стійкості, для нас це новий виклик. Я сподіваюся, що розробляючи програму, ми будемо залучати

її до розробки і реалізації всіх провайдерів освітніх послуг.

Для нас важливим є питання вивчення офіційних мов Європейського Союзу та державної мови. Зараз ми шукаємо нові підходи до реалізації навчання, підвищення кваліфікації з питань вивчення англійської, французької мови. Ми наразі розробили спільний план діяльності на наступний рік з комісією з питань стандартів державної мови, щоб зробити це навчання максимально практикоорієнтованим.

Мова йде про:

- розробку, впровадження та актуалізацію програм підвищення рівня володіння державною мовою та іноземними мовами як засобом комунікації та набуття фахоспрямованої іншомовної компетентності;
- впровадження інноваційних методів вивчення іноземної мови (воркшопи, speak club, іншомовні відкриті лекції публічних осіб, соціальні проекти тощо);
- забезпечення підвищення рівня знань іноземної мови державними службовцями у співпраці з Education First (EF);
- створення сучасної навчально-методичної бази для підвищення рівня володіння публічними службовцями державною та іноземною мовами;
- організацію міжнародних заходів з питань професійної діяльності для розширення можливостей спілкування публічних службовців з носіями іноземної мови;

Також якщо ми говоримо про професійне навчання інноваційним інструментам і технологіям у публічному управлінні, то ми плануємо зробити власну платформу для розміщення інтерактивного контенту. Ми уже розпочали розробку окремих програм для окремих сімей посад щодо імплементації сучасних технологій та інноваційних інструментів у систему публічного управління.

Також ще одним нашим пріоритетом, який ми розпочали уже в цьому році, є надання психосоціальної підтримки, адаптації, та розвиток психологічної компетентності публічних службовців.

Протягом листопада-грудня ми провели марафон психоемоційної підтримки публічних службовців, отримали дуже гарні відгуки. Дійсно у публічних службовців, так само як і у пересічних громадян, є багато проблем, побоювань щодо ситуації, яка відбувається в країні, а можливо, навіть і більше, адже працюючи кожного дня на своїх робочих місцях вони надають допомогу громадянам, які потерпіли від збройної агресії. Тому дійсно така професійна психосоціальна підтримка є дуже важливою і цей напрям будемо максимально розвивати.

Ще одним важливим напрямом нашої роботи є діяльність Центру оцінювання кандидатів на зайняття посад державної служби. Організація проведення оцінювання професійної компетентності кандидатів під час проходження конкурсу на зайняття посад державної служби у порядку, визначеному КМУ (розробка тестових та ситуаційних питань/завдань, надання методичної підтримки), надання методичної підтримки конкурсним комісіям, службам управління персоналом та адміністраторам конкурсів щодо проведення конкурсів, організація проведення просвітницьких заходів для осіб (зокрема момлоді), які планують вступити на державну службу або службу в органи місцевого самоврядування – це все і надалі залишається нашим пріоритетом.

Ще одним пріоритетом, який визначений відповідно до нашої дорожньої карти та нашого положення, є розвиток тренерської майстерності. Дуже важливою для нас є співпраця з усіма провайдерами освітніх послуг. Ми хотіли б надавати ту інформацію, яка є в нас щодо розроблення програм, щодо досліджень наших методичних рекомендацій. Ми хочемо ділитися тим досвідом, який вже маємо і, звичайно, отримувати зворотний зв'язок. Тому я усіляко хотіла б запросити усіх учасників навчального процесу до співпраці, до обміну досвідом, до спільних заходів, що зробить нашу систему публічної служби тільки сильнішою, більш модернізованою і орієнтованою на ті потреби, які є в нашій державі сьогодні.

ЗМІНИ В УРЯДІ:

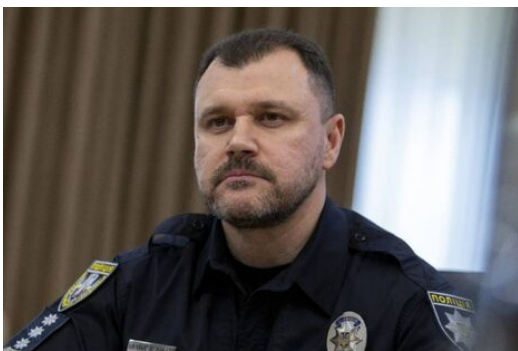
Олександра Кубракова призначено Віце-прем'єр-міністром з відновлення України — Міністром розвитку громад, територій та інфраструктури України, яке створено на основі об'єднання Міністерства інфраструктури та Міністерства розвитку громад та територій. Відповідне рішення 1 грудня 2023 року ухвалила Верховна Рада України.



Вранці 18 січня 2023 року внаслідок авіакатастрофи гвинтокрила ДСНС у місті Бровари Київської області загинув Міністр внутрішніх справ України **Денис Монастирський**



7 лютого Верховна Рада України призначила на посаду Міністра внутрішніх справ **Ігоря Клименка**



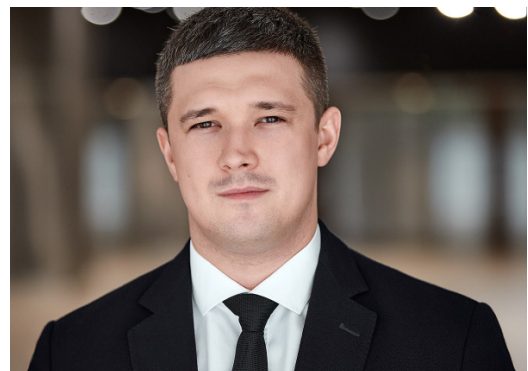
Міністр освіти і науки України Сергій Шкарлет подав у відставку. 21 березня 2023 року Верховна Рада України призначила на цю посаду **Оксена Лісового**.



21 березня 2023 року замість Павла Рябікіна новим Міністром стратегічних галузей промисловості призначений **Олександр Камишін**.



21 березня 2023 року **Михайла Федорова** призначено на посаду Віце-прем'єр-міністра України з інновацій, розвитку освіти, науки та технологій - Міністра цифрової трансформації України.



МІНІСТЕРКА З ПИТАНЬ РЕІНТЕГРАЦІЇ ТИМАСОВО ОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЙ УКРАЇНИ ІРИНА ВЕРЕЩУК ВІДВІДАЛА ЧЕРНІВЕЦЬКУ ОБЛАСТЬ

У Чернівецьку область з робочим візитом прибула Віце-прем'єр-міністр України – Міністр з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України Ірина Верещук. Свою поїздку вона розпочала із відвідин Чернівецького геріатричного пансіонату, в якому наразі перебуває 176 осіб, з них 65 зі статусом внутрішньо переміщених.

Як зазначив начальник Чернівецької ОВА Руслан Запаранюк, з початку повномасштабного вторгнення російської федерації на територію України цей пансіонат став одним з перших прихистків для маломобільних осіб, евакуйованих з областей, де ведуться активні бойові дії. Заклад розрахований на 165 ліжкомісць, певний період тут проживало 224 особи. Підопічні забезпечені всім необхідним для життя - від техніки до засобів пересування. розповів під час оглядин закладу. Минулого року за підтримки міжнародних благодійних організацій тут провели капітальний ремонт буфетної та ванної кімнати, а також розпочали реконструкцію котельні на дровах.

Наступна локація, яку відвідала Ірина Верещук – міське комунальне підприємство для ВПО з інвалідністю при відділенні денного перебування для осіб з інвалідністю Чернівецького комунального територіального центру соціального обслуговування «Турбота». Місце компактного проживання розраховане на 30 людей з числа ВПО. Це один із 36 об'єктів, які ремонтували за кошти міжнародних організацій.

Також Ірина Верещук оглянула модульне містечко для внутрішньо переміщених осіб, яке встановлюють у Чернівцях. Роботи тут розпочали торік у листопаді. Повністю завершити будівництво планують у березні 2023 року.

Під головуванням Ірини Верещук відбулася нарада, у якій взяли участь начальник Чернівецької ОВА Руслан Запара-

нюк, його заступники - Альона Атаманюк і Олександр Янков, міський голова Чернівців Роман Клічук, перший заступник голови обласної ради Микола Гуйтор, народні депутати України, голови РДА, громад краю. Серед учасників були також представники Головного управління ДСНС України у Чернівецькій області, Управління СБ України в Чернівецькій області, Поліції Чернівецької області.

Міністерка подякувала усім присутнім від імені Уряду за проведену роботу: «Ми всі воюємо за нашу державу і наших людей. Все, що кожен з вас робить на своєму місці, має велику вагу і цінність», - сказала вона.

Учасники розглянули питання підтримки внутрішньо переміщених осіб, зокрема облаштування місць компактного проживання ВПО.

Перша заступниця начальника ОВА Альона Атаманюк розповіла про реконструкцію житла для вимушених переселенців: «6 об'єктів реконструюємо за рахунок обласного та місцевих бюджетів. Для цього виділили 25,3 млн грн. Таким чином створимо у краї 440 місць для ВПО. 30 об'єктів в області ремонтують за кошти міжнародних організацій. Завдяки цьому будемо мати ще 1200 місць для вимушених переселенців», - сказала Альона Атаманюк.

Також на нараді говорили про підтримку релокованих підприємств, працевлаштування ВПО, медичну допомогу вимушеним переселенцям, надання освітніх послуг такої категорії осіб.

Крім того, йшлося про соціальні проекти для ВПО та їхню інтеграцію через культурно-просвітницьку діяльність.

В рамках робочої поїздки Ірина Верещук спільно із начальником Чернівецької ОВА Русланом Запаранюком провела зустріч з представниками міжнародних

гуманітарних організацій. Учасники говорили про співпрацю держави та міжнародних організацій, благодійних та волонтерських фондів заради підтримки та допомоги українцям в умовах війни. Окрему увагу приділили аналізу реалізації міжнародних проектів у Чернівецькій області.

Міністерка з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України відвідала також Хотин, де взяла участь в урочистостях з нагоди Дня Соборності України та побувала на відкритті шелтера для вимуше-

но переміщених осіб. До створення шелтера долучилися чотири міжнародні фонди і 8 міжнародних організацій. Тут облаштовано 17 кімнат, які оснащені всім необхідним для комфортного проживання. Зокрема, до кожної є індивідуальний вхід та власна ванна кімната. Також у шелтері є спільна їдальня і простора кухня.

За матеріалами пресслужби обласної військової адміністрації. Фото: <https://www.facebook.com/CVoda/photos>



МІНІСТР ЗАХИСТУ ДОВКІЛЛЯ ТА ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ УКРАЇНИ РУСЛАН СТІЛЕЦЬ ІЗ РОБОЧИМ ВІЗИТОМ ВІДВІДАВ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПРИРОДНИЙ ПАРК «ВИЖНИЦЬКИЙ»

Міністр захисту довкілля та природних ресурсів України Руслан Стрілець із робочим візитом відвідав Національний природний парк «Вижницький».

Під час візиту спільно з першою заступницею начальника Чернівецької обласної військової адміністрації Альоною Атаманюк, заступником начальника Чернівецької ОВА Олександром Янковим та працівниками парку обговорили важливість поєднання природоохоронної та господарської складової в установах ПЗФ.

Міністр висловив впевненість, що установи ПЗФ мають стати самодостатніми осередками збереження природної спадщини та розвитку туристичного потенціалу України. Нацпарк має комплексну концепцію розвитку та бере участь у європейській програмі LIFE. Європейські партнери отримали 2 заявки від

цього парку: щодо створення регіонального центру реабілітації й порятунку тварин та переведення інфраструктурних об'єктів Нацпарку на альтернативні джерела енергії.

Джерело: Офіційна сторінка Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України у Facebook



МІНІСТР ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ ВІКТОР ЛЯШКО ПРОІНСПЕКТУВАВ МЕДИЧНІ ЗАКЛАДИ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ

Міністр зустрівся з керівництвом Чернівецької області й оглянув обласну дитячу лікарню. Зокрема, Олег Ляшко ознайомився з роботою медзакладу та поцікавився, як тут допомагають діткам із сімей внутрішньо переміщених осіб.

В ОКНП «Чернівецька обласна дитяча клінічна лікарня» надається високоспеціалізована медична (стаціонарна та амбулаторна) допомога дітям віком від 0 до 18 років, незалежно від місця їх помешкання, в режимі 24/7/365.

З початку повномасштабного вторгнення рф тут отримали стаціонарну допомогу 905 дітей з сімей вимушених переселенців.

Також в лікарні сформований потужний діагностичний напрям діяльності, а саме лабораторні обстеження, функціональна, ультразвукова, рентгенологічна та ендоскопічна діагностика.

Торік заклад був законтракований з Національною службою здоров'я України за 11 пакетами медичних послуг на суму 101 млн грн, у 2023 – за дев'ятьма напрямками в обсязі 117 млн грн.

Крім того, Віктор Ляшко побував у найбільшому закладі охорони здоров'я Чернівецької області - ОКНП «Чернівецька обласна клінічна лікарня». Тут протягом 2022 року стаціонарно пролікували більше як 25 тисяч пацієнтів. В цей період виконали й 14 тисяч операцій. Медичну допомогу отримали понад 5 тисяч ВПО.

Міністр охорони здоров'я ознайомився також із роботою Чернівецького обласного бюро судово-медичної експертизи та оглянув його матеріально-технічну базу.

Окрім того, делегація відвідала ОКНП «Буковинський клінічний онкологічний центр». Тут посадовці ознайомилися із ходом будівництва бункера для лінійного прискорювача. Початок робіт профінансували з обласного бюджету. Згодом медзаклад залучив власні кошти.

Працівники центру розповіли, що торік в медзакладі пролікували 12 613 пацієнтів. У структурному підрозділі оперативної онкології виконали 2372 оперативні втручання.

Після відвідин закладів охорони здоров'я Віктор Ляшко та Руслан Запаранюк розглянули низку важливих питань. Серед них, зокрема, робота медичної системи Буковини в умовах воєнного стану та покращення матеріально-технічної бази медзакладів нашого регіону. Також Віктор Ляшко провів зустріч із головами територіальних громад та керівниками медичних закладів краю.

«Ознайомився з основними проблемами та потребами медичної системи області. Надалі міністерство сприятиме їх оперативному вирішенню, адже навіть в умовах війни МОЗ докладає максимум зусиль, щоб забезпечити лікарні сучасним обладнанням для покращення діагностики та надання інших медичних послуг населенню. Так, зокрема, Буковинський клінічний онкологічний центр отримає лінійний прискорювач», - зазначив Віктор Ляшко.

Міністр представив присутнім нові підходи до формування спроможної мережі закладів охорони здоров'я в госпітальному окрузі, які повинні забезпечити три ключові аспекти надання медичної допомоги: доступність, якість та безоплатність.

За матеріалами пресслужб Чернівецької ОВА та Чернівецької обласної ради





ЛЮБОВ НЕЧИПОРУК,

*представниця Національної ради України
з питань телебачення і радіомовлення
у Чернівецькій області*

ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО МЕДІА» ЗАПОЧАТКОВУЄ ГРУНТОВНУ РЕФОРМУ У МЕДІАГАЛУЗІ

31 березня набув чинності Закон України «Про медіа», який започатковує ґрунтовну реформу у медіагалузі. Він значно розширює коло суб'єктів, які потрапляють у сферу повноважень медіарегулятора – Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення. Не всі його положення набувають чинності у цей день. Окремі норми впроваджуватимуться поступово відповідно до визначених Законом термінів.

Закон України «Про медіа» розроблено й ухвалено на виконання вимог Європейського Союзу до України, зокрема для подолання надмірних приватних інтересів у медіапросторі України, впровадження в українському законодавстві положень Директиви Європейського парламенту і Ради 2010/13/ЄС про аудіовізуальні медіапослуги від 10 березня 2010 року зі змінами, внесеними Директивою (ЄС) 2018/1808 від 14 листопада 2018 року, зміцнення незалежності національного регулятора. Впровадження вказаних положень є однією з умов надання Україні статусу кандидата в члени Європейського Союзу.

Закон визначає:

- процедуру ліцензування та реєстрації суб'єктів у сфері медіа;
- процедуру реєстрації іноземних лінійних медіа;
- відповідальність суб'єктів у сфері медіа за порушення вимог законодавства;
- особливості правового регулювання в

умовах дії збройної агресії;

- статус національного регулятора;
- впроваджує механізм співрегулювання і розробки разом з органом спільного регулювання активів.

Особливу увагу слід звернути на положення розділу Х Закону – Прикінцеві та перехідні положення, де зазначено строки набуття чинності тими чи іншими нормами Закону, зокрема щодо обсягів мовлення державною мовою, кількості національного та європейського продуктів, а також особливості і строки перереєстрації друкованих медіа, реформування комунальних телерадіоорганізацій у місцеві публічні аудіовізуальні медіа, особливості застосування заходів реагування на порушення у сфері медіа тощо.

31 березня втратили чинність Закони України: «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні»; «Про телебачення і радіомовлення»; «Про інформаційні агентства»; «Про Національну раду України з питань телебачення і радіомовлення»; «Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації»; «Про захист суспільної моралі».

Внесено суттєві зміни до Законів України «Про рекламу», «Про всеукраїнський референдум», «Про Суспільне телебачення і радіомовлення України», який змінить назву на – Закон України «Про Суспільні медіа

України», «Про кінематографію», «Про електронні комунікації», «Про авторське право і суміжні права», «Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів», який матиме назву – Закон України «Про державну підтримку медіа, гарантії професійної діяльності та соціальний захист журналіста».

ЗАТВЕРДЖЕННЯ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ РАДИ

Пунктом 37 Прикінцевих та перехідних положень Закону України «Про медіа» передбачено обов'язок Національної ради упродовж трьох місяців з дня набуття чинності Законом затвердити нормативно-правові акти, зразки документів, передбачені Законом.

Відповідно до вимог статті 87 Закону кожен проект нормативно-правового акта Національної ради, який регулює діяльність суб'єктів у сфері медіа, оприлюднюється на офіційному веб-сайті Національної ради з метою одержання зауважень і пропозицій від фізичних та юридичних осіб, їх об'єднань. Строк одержання таких зауважень і пропозицій встановлюється Національною радою, але не може бути меншим ніж один місяць та більшим ніж три місяці з дня оприлюднення проекту.

За таких умов затвердження нормативно-правових актів, у тому числі форм заяв для ліцензування і реєстрації, здійснюється після завершення громадського обговорення таких актів з урахуванням строків, передбачених для його проведення статтею 87 Закону.

З метою дотримання вимог Закону безпосередньо ліцензійні та реєстраційні дії можуть бути виконані після затвердження нормативно-правових актів Національної ради і форм заяв до них. За таких умов з метою дотримання всіх вимог Закону щодо ліцензування і реєстрації суб'єктів у сфері медіа прохання звертатися до Національної ради після затвердження нормативно-право-

вих актів та форм заяв до них.

Пунктом 18 Прикінцевих та перехідних положень Закону встановлено, що ліцензії, видані Національною радою до введення в дію Закону, діють до закінчення визначеного в них строку дії.

Крім того, пунктом 5 постанови Кабінету Міністрів України від 18 березня 2022 року № 314 «Деякі питання забезпечення провадження господарської діяльності в умовах воєнного стану» визначено, що строки дії чинних строкових ліцензій і документів дозвільного характеру автоматично продовжуються на період воєнного стану і три місяці з дня його припинення чи скасування, а періодичні, чергові платежі за ними відтермінуються на строк, зазначений у цьому підпункті.

Деякі проекти нормативно-правових актів Національної ради будуть винесені на громадське обговорення 6 квітня 2023 року з урахуванням строків, передбачених статтею 87 Закону.

ПРОВАЙДЕРИ АУДІОВІЗУАЛЬНИХ СЕРВІСІВ

Компанії, які мали ліцензії провайдера програмної послуги, будуть перенесені до Реєстру суб'єктів у сфері медіа.

Перелік програм іноземних телерадіоорганізацій, що ретранслюються є чинним упродовж шести місяців з дня набуття чинності Законом. Упродовж цього строку провайдери аудіовізуальних сервісів можуть включати до пакетів телеканалів та радіоканалів іноземні лінійні медіа, внесені рішеннями Національної ради до вказаного Переліку.

На території України не обмежується приймання чи ретрансляція радіоканалів, телеканалів, каталогів програм, які походять з країн, що є членами Європейського Союзу, а також інших радіоканалів, телеканалів, каталогів програм, зміст яких відповідає вимогам Європейської конвенції про транскордонне телебачення, інших міжнародних

договорів України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, а також вимогам, установленим Законом.

Реєстрація іноземних лінійних медіа, що не походять з країн-членів Європейського Союзу, здійснюється в порядку статті 66 Закону.

6 квітня Національна рада затвердить перелік телеканалів, що входять до універсального медіасервісу.

ЛІНІЙНІ АУДІОВІЗУАЛЬНІ МЕДІА

Усі телерадіомовники, які мали ліцензії Національної ради станом на 31 березня, будуть перенесені до Реєстру суб'єктів у сфері медіа.

Суб'єкти, що здійснюють мовлення без використання радіочастотного спектра і мають ліцензію на мовлення, набувають статусу реєстрантів.

НЕЛІНІЙНІ АУДІОВІЗУАЛЬНІ МЕДІА

Упродовж року з дня набрання чинності Законом суб'єкти у сфері нелінійних аудіовізуальних медіа, що здійснювали свою діяльність до набуття чинності Законом, проходять реєстрацію з дотриманням вимог статті 63 Закону. Плата за таку реєстрацію не стягується.

Суб'єкти, що мають на меті здійснювати діяльність як суб'єкти у сфері нелінійних аудіовізуальних медіа можуть розпочати таку діяльність виключно після їх реєстрації в порядку статті 63 Закону, у тому числі з урахуванням частини восьмої цієї статті щодо обов'язковості сплати реєстраційного збору.

Вимоги Закону поширюються на всіх провайдерів аудіовізуальних сервісів незалежно від виду технології поширення програм та незалежно від наявності або відсутності ліцензії, виданої за Законом України «Про телебачення і радіомовлення» або реєстрації відповідно до Закону «Про медіа».

Для суб'єктів, які поєднують надання послуг як нелінійні аудіовізуальні медіа

(аудіовізуальні медіа на замовлення) і провайдери аудіовізуальних сервісів необхідно враховувати вимоги, визначені Законом до їх діяльності та залежно від виду медіасервісу – положення частини восьмої статті 110 та/або статей 113 (зокрема пунктів 1, 2 частини четвертої) і 123 Закону.

ПОСТАЧАЛЬНИКИ КОМУНІКАЦІЙНИХ ПОСЛУГ ДЛЯ ПОТРЕБ МОВЛЕННЯ З ВИКОРИСТАННЯМ РАДІОЧАСТОТНОГО СПЕКТРА

Суб'єкти, які мали ліцензію провайдера програмної послуги багатоканальної телемережі у стандарті DVB-T/DVB-T2 зобов'язані подати до Національної ради заяву на отримання ліцензії на право постачання послуг для потреб мовлення протягом десяти місяців з моменту набуття чинності Законом. Отримання такої ліцензії здійснюється на позаконкурсних засадах без стягнення ліцензійного збору.

Дія попередньої ліцензії провайдера програмної послуги припиняється після отримання нової або ж 31 березня 2024 року, якщо суб'єкт не подав відповідної заяви.

ДРУКОВАНІ МЕДІА

Щодо реєстрації нових друкованих медіа у період дії збройної агресії, на час, визначений частиною першою статті 118 Закону (з моменту визнання Верховною Радою України певної держави державою-агресором (державою-окупантом) та протягом п'яти років з дня прийняття Верховною Радою України рішення про скасування такого статусу), реєстрація суб'єктів у сфері друкованих медіа є обов'язковою і здійснюється в порядку, визначеному статтею 63 Закону, у тому числі з урахуванням частини восьмої цієї статті щодо обов'язковості сплати реєстраційного збору.

За реєстрацію стягується реєстраційний збір у розмірі одного прожиткового мінімуму для працездатних осіб, що встановлений

станом на 1 січня року, в якому подається заява про реєстрацію. Станом на 01 січня 2023 року такий прожитковий мінімум становить 2684 грн відповідно до статті 7 Закону України «Про державний бюджет України на 2023 рік».

Щодо друкованих медіа, зареєстрованих до набуття чинності Законом України «Про медіа», відповідно до пункту 21 Прикінцевих та перехідних положень Закону суб'єктам, що діють на день набуття чинності Законом на підставі свідоцтва про реєстрацію друкованого засобу масової інформації, необхідно пройти реєстрацію упродовж року з дотриманням вимог статті 63 Закону. Плата за таку реєстрацію не стягується. Після закінчення вищезазначеного строку свідоцтва про реєстрацію друкованих засобів масової інформації втрачають чинність.

Реєстрація друкованих медіа у мирний час є добровільною і здійснюється з дотриманням вимог статті 63 Закону.

ІНФОРМАЦІЙНІ АГЕНТСТВА

Інформаційні агентства повинні визначитися зі своїм статусом і перереєструватися як суб'єкти у сфері медіа упродовж року з дня набуття чинності Законом – до 31 березня 2024 року. Перереєстрація здійснюється на підставі свідоцтва про державну реєстрацію інформаційного агентства як суб'єкта інформаційної діяльності та відбувається безкоштовно.

Після цієї дати свідоцтва про державну реєстрацію інформаційного агентства як суб'єкта інформаційної діяльності втрачать чинність.

ОНЛАЙН-МЕДІА

Реєстрація добровільна. За реєстрацію стягується реєстраційний збір у розмірі одного прожиткового мінімуму для працездатних осіб, що встановлений станом на 1 січня року, в якому подається заява про реєстрацію. Станом на 01 січня 2023 року такий прожитковий мінімум становить 2684

грн. відповідно до статті 7 Закону України «Про державний бюджет України на 2023 рік».

Переваги реєстрації для онлайн-медіа:

- офіційний статус медіа;
- гарантії щодо акредитації та професійної діяльності;
- можливість брати участь у тендерах та діяльності органів спільного регулювання після їх створення;
- більш ліберальний підхід при застосуванні санкцій у разі порушень.

КОМУНАЛЬНІ МЕДІА

Органи місцевого самоврядування зобов'язані у шестимісячний строк із дня набрання чинності Законом прийняти рішення про реорганізацію комунальних телерадіоорганізацій у місцеві публічні аудіовізуальні медіа відповідно до вимог Закону. У разі дії воєнного стану в Україні на момент набрання чинності Законом, строк прийняття рішення про реорганізацію обраховується з моменту припинення чи скасування воєнного стану. При цьому Закон не обмежує право на реорганізацію під час дії воєнного стану. Реорганізація чітко регламентується розділом III Закону та здійснюється з метою виведення медіа з-під впливу й контролю органу місцевої влади.

Нововведенням Закону є створення наглядової ради місцевого публічного аудіовізуального медіа для забезпечення участі представників територіальних громад в управлінні суб'єктом у сфері місцевого публічного медіа і з метою гарантування їх редакційної незалежності. Порядок формування наглядової ради, її повноваження визначені статтею 31 Закону.

З метою належного функціонування публічних місцевих аудіовізуальних медіа Національна рада відповідно до Закону зобов'язана розробити і затвердити:

- типовий статут суб'єкта у сфері місцевих публічних аудіовізуальних медіа;
- типовий трудовий контракт із керівником

суб'єкта у сфері місцевих публічних аудіовізуальних медіа;

- порядок проведення конференцій громадських об'єднань та обрання членів наглядової ради підприємства, що є суб'єктом у сфері місцевих публічних аудіовізуальних медіа.

ОРГАНИ СПІВРЕГУЛЮВАННЯ

Створюються у п'яти сферах:

- аудіовізуальних медіасервісів;
- аудіальних медіа-сервісів;
- друкованих медіа;
- онлайн-медіа;
- платформ спільного доступу до відео.

Завдання органів співрегулювання – розробити кодекси і критерії щодо створення і поширення інформації, а також надання експертних висновків у конкретних справах про порушення у сферах спільного регулювання.

Процес створення органів спільного регулювання розпочинається 30 вересня 2023 року.

Докладно організацію роботи органів співрегулювання буде прописано в їхніх статутах.

Щорічно інформацію про структуру власності зобов'язані подавати до Національної ради:

- суб'єкти у сфері аудіовізуальних медіа;
- постачальники електронних

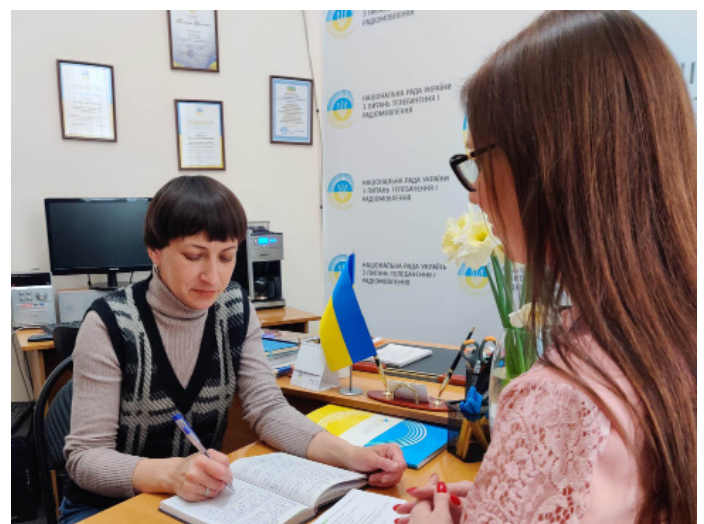
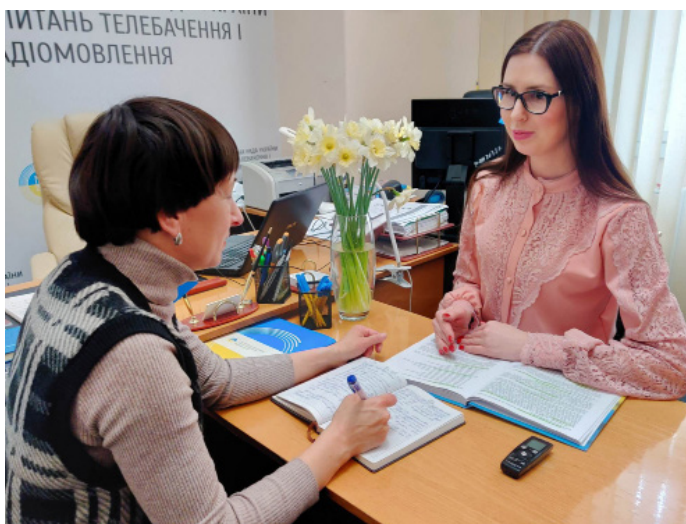
комунікаційних послуг для потреб мовлення з використанням радіочастотного спектра (крім фізичних осіб – підприємців).

Така інформація також має бути доступною на їхніх вебсайтах.

Щороку до 10 червня вони повинні подавати річну фінансову звітність за попередній рік. Для загальнонаціональних аудіовізуальних медіа їхня річна фінансова звітність підлягає обов'язковому незалежному аудиту. Проте, оскільки введено воєнний стан в Україні, Законом України від 03.03.2022 № 2115-IX «Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни» передбачено, що, зокрема, юридичні особи подають фінансові, аудиторські звіти та будь-які інші документи, подання яких вимагається відповідно до норм чинного законодавства в документальній та/або в електронній формі, протягом трьох місяців після припинення чи скасування воєнного стану або стану війни за весь період неподання звітності чи обов'язку подати документи.

До 30 вересня суб'єкти у сфері медіа, структура власності яких не відповідає вимогам Закону, зобов'язані привести структуру власності у відповідність із його вимогами.

Інші суб'єкти у сфері медіа подаватимуть до Національної ради відомості про структуру власності на вимогу регулятора в передбачених Законом випадках.





ХРИСТИНА МАРЧУК,

*заступник директора Департаменту
регіонального розвитку Чернівецької ОВА,
начальник управління з питань місцевого
самоврядування та розвитку туризму*

РОБОТА ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ОБЛАСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

**«Реформою місцевого самоврядування ми
зклали міцний і потужний фундамент»**

24 листопада минулого року в «Дзеркалі тижня» вийшла стаття нобелівського лауреата Роджера Маерсона, який сказав, що путіна зупинила реформа місцевого самоврядування. Це дуже тішить мене як людину, що з 2015 року займається процесом децентралізації в області, але як практик я все ж таки бачу проблеми, які є, і їх насправді багато.

Ключове значення має те, що реформа відбулася і ми справді заклали міцний і потужний фундамент. Далі ще дуже багато роботи і для практиків, і для теоретиків, щоб вибудувати міцні «стіни» і збалансувати систему стримувань і противаг між державною вертикаллю та органами місцевого самоврядування. Для цього треба дуже багато працювати, насамперед у напрямку чіткого законодавчого регулювання повноважень місцевого самоврядування і органів державної влади, щоб не було дублювання повноважень та суперечностей. Ми знаємо, що закон «Про місцеве самоврядування в Україні» не адаптований під нові повноваження, він потребує змін, закон про місцеві державні адміністрації, зокрема РДА, так само не відбувся, хоча реформа на базовому та районному рівні відбулася. Тому є ще дуже багато роботи для законодавців, щоб виписати чіткі правила, за яких реформа децентралізації даватиме системний резуль-

тат.

«Треба працювати над інституційною спроможністю органів місцевого самоврядування та підвищенням професійності кадрів»

Як практик я буду ствердно говорити, що реформа успішна, після того як почую у себе в громаді від сусідів, від знайомих, що вони відчули зміни після об'єднання, коли я почую це в інших громадах від людей на місцях. А щоб ці зміни відчути, треба в першу чергу працювати над інституційною спроможністю органів місцевого самоврядування, треба працювати над підвищенням професійності кадрів, які керують в громаді, тому що, на жаль, з війною маємо проблему з відтоком кадрів. До прикладу, всі 5 років реформи у нас в області активно працювали міжнародні програми, і тут велика роль належала посадовцям з громад, проєктним менеджерами, які могли сформувати проєктну ідею, робити проєктні заявки, подаватися на конкурси і реалізовувати проєкти. Зараз ми маємо ситуацію, коли лише половина громад мають таких працівників. Тобто люди, в яких був вкладений, скажімо так, певний інтелектуальний ресурс, не працюють зараз на розвиток своїх територій – так вже склалися обставини, на жаль.

Тому є дуже багато викликів, з якими треба працювати системно, щоб ми все ж таки досягли кінцевого результату і люди на місцях відчули зрушення у процесі реформи.

«Над розвитком територій маємо працювати на місцях, залучаючи міжнародні кошти – у нас як прикордонної області є для цього великі можливості»

У нас є громади, які утворилися перші, ще протягом 2016-2018 року, – вони отримували значні субвенції на розвиток інфраструктури, з ними працювали міжнародні організації, на їх території реалізовувалося багато проєктів і, звичайно, там відчувається позитивні зміни від реформи та є схвальні відгуки від людей. Але є громади, які утворилися у 2020 році, почали працювати під час ковіду, і, не встигнувши оговтатися від нього, продовжили роботу в умовах повномасштабного вторгнення росії. Зрозуміло, що ці обставини не дають можливості розвивати території повноцінно, тому що скоротилися можливості залучати фінансові ресурси з бюджетних джерел вищого рівня (ДФРР, інші субвенції). Державний бюджет наразі не має і не матиме у найближчий час змоги фінансувати проєкти регіонального розвитку, адже у пріоритеті – сфера оборони країни.

Тому над розвитком територій маємо працювати на місцях шляхом залучення зовнішніх ресурсів: коштів міжнародної технічної допомоги, транскордонних програм, неурядових фондів тощо – у першу чергу через проєктну роботу. Ми прикордонна область, у нас для цього є всі можливості, особливо враховуючи прискорений шлях України до членства в ЄС. Нещодавно в Бухаресті стартувала транскордонна програма «Румунія-Україна» на новий період і там будуть хороші перспективи для Чернівецької області. Тому будемо спільно з громадами працювати над тим, щоб залучати зовнішній фінансовий ресурс, а також працювати з релокованим бізнесом.

«Багато проблем місцевого самоврядування – це проблеми росту, адже ми маємо нову систему управління і ще повинні навчитися у ній працювати»

Кінцевою метою реформи було підвищити фінансовий і ресурсний потенціал території,

що дасть можливість створити комфортні умови для людей. В старій, централізованій системі, управління територіями було неефективне, ця вертикаль не дозволяла вивільнити потенціал людей «знизу», часто рішення приймалися без врахування специфіки територій та думки людей, які на них живуть. Тому держава, за прикладом європейських країн, віддала повноваження і ресурси ближче до людей – владі, яку безпосередньо обирають люди. Таким чином надано можливість впливати на владу – це ключова річ. Так, звичайно, різні інструменти впливу на владу ще не є досконалими, і над цим також потрібно працювати. При цьому навчати людей користуватись ними.

Я часто чую невдоволення з приводу відсутності в законодавстві чіткого регламентування структури і штату працівників у виконавчих органах та апараті місцевих рад, що іноді призводить до «роздутих штатів», великих премій тощо. Тут варто зауважити, що ми слідуємо європейській моделі місцевого самоврядування, згідно якої держава дала громадам автономію в питанні визначення своєї структури і штатної чисельності, тому що краще за громаду ніхто не знає, скільки їй потрібно працівників, щоб виконувати власні та делеговані державою повноваження. Все залежить від розміру громади, мережі освітніх, медичних закладів, іншої інфраструктури і, звичайно, можливостей бюджету. Ми говоримо, що люди на посадах голів громад мають бути відповідальними, чітко розуміти можливості своєї громади і намагатися балансувати між цими можливостями і потребами. З боку держави потрібні кроки для посилення відповідальності на місцях.

Варто розуміти, що ці проблеми, які я назвала – це так звані «проблеми росту». Ми маємо нову систему, базовий рівень якої остаточно сформувався лише у 2020 році. І говорити про те, що нова система управління мала мала б вже показати швидкий результат, ще зарано. Ефективність системи показують люди, а людей треба вчити працювати в ній, працювати з широким колом повноважень, з тими інструментами, які дала децентралізація

При цьому вчити як людей, що керують громадою, так і людей, які мають здійснювати громадський контроль. Ми маємо навчити керівництво громад працювати системою над тим, щоб бути більш відкритими до жителів, щоб залучати їх до прийняття управлінських рішень в громадах. Тоді буде довіра і системні зміни на краще.

«Воєнний стан не вніс значних змін у роботу органів місцевого самоврядування в Чернівецькій області»

Щодо питання здійснення місцевого самоврядування в умовах воєнного стану, то зміни до закону, які були внесені 12 травня 2022 року щодо функціонування державної служби та місцевого самоврядування у період дії воєнного стану, практично не зачепили Чернівецької області, адже у нас на території немає ні окупації, ні бойових дій. Тому, в принципі, місцеве самоврядування працює як працювало – закон не вніс суттєві зміни у звичну систему управління. Є тільки декілька пунктів, відповідно до яких сільський, селищний чи міський голова має право приймати одноосібне рішення без винесення на сесію ради, але, наскільки мені відомо, такі рішення не було потреби приймати, тому органи місцевого самоврядування працюють у звичному для себе режимі. Щоправда, інша ситуація із рівнем області – обласні програми та бюджет затверджувалися розпорядженням начальника обласної військової адміністрації, а не рішенням сесії обласної ради, як до війни.

«Основний виклик зараз – інтегрувати внутрішньо переміщених осіб у середовище громад»

Звичайно, війна принесла нові великі виклики для місцевого самоврядування, і в першу чергу це робота із внутрішньо переміщеними особами. За офіційними даними Чернівецька область прийняла більше 109 тисяч осіб, але ми розуміємо, що була велика кількість людей, яких ми просто «не бачили» – одні перебували транзитом, інші просто не реєструвалися

ні в ЦНАПах, ні в територіальних органах соціального захисту.

У минулому році ми працювали над тим, щоб поселити людей і забезпечити їх першочергові, базові потреби, зараз ми шукаємо можливості, щоб інтегрувати у громади тих людей, які не мають куди повернутися, в яких зруйноване житло. Працюємо над реконструкцією будівель, які у громадах тривалий час не використовуються – їх в області понад сто. Зараз є велика увага до України, зокрема Чернівецької області, з боку міжнародних організацій щодо надання різного роду гуманітарної допомоги, є багато різних гуманітарних проєктів, які готові ремонтувати, реконструювати ці будинки. Станом на сьогодні шість будівель відремонтовано за кошти обласного та місцевих бюджетів громад, у близько тридцяти будівлях, де живуть ВПО, проведено ремонти за кошти міжнародних організацій.

Ми будемо пропонувати нашим міжнародним організаціям, які працюють на території області, долучитися до реконструкції ще кількох таких об'єктів в області, щоб була можливість перемістити туди людей зі шкіл і садочків. Це мають бути будівлі, пристосовані для нормальних довготривалих умов проживання, з достатньою кількістю житлової площі, санвузлів та інших побутових приміщень. Роботи дуже багато, особливо якщо брати до уваги велику кількість людей. До прикладу, у місті Чернівці 17% населення – це внутрішньо переміщені особи, у Заставнівській – майже 20%, у Великокучурівській та Вікнянській громадах – по 10%, у Новодністровській та Хотинській громадах – по 12%. Тобто це, з одного боку, навантаження на соціальну інфраструктуру, а з іншого – це можливості для області та громад, адже це людський потенціал, який ми останні роки відчутно втрачали через трудову міграцію буковинців за кордон. Тому зараз найбільший виклик – це робота із внутрішньо переміщеними особами, їх інтеграція в середовища громад, підтримка і розвиток релокованих та місцевих підприємств, залучення зовнішніх ресурсів в бюджети громад через проєктну діяльність.

СВІТЛАНА ОЛЕКСІЙЧУК,

*директорка комунального закладу
Чернівецької міської ради «Резиденція молоді»*



НАВЧАЄМО АКТИВНУ МОЛОДЬ ТА РОЗВИВАЄМО МОЛОДІЖНІ ПРОСТОРИ

«Резиденція молоді» – комунальний заклад Чернівецької міської ради, який займається неформальною освітою молоді, її творчим та інтелектуальним розвитком, заохочує молодих людей до громадської активності та залучає до волонтерської діяльності. Після пономасштабного вторгнення російської федерації заклад одразу почав надавати допомогу внутрішньо переміщеним особам, працюючи у режимі 24/7. Волонтери «Резиденції молоді» займалися пошуком житла для біженців, збирали необхідні речі, продукти харчування, готували та відправляли вантажі у «гарячі точки».

Через певний час, коли ситуація відносно стабілізувалася, заклад повернувся до своєї основної діяльності. Про те, що було зроблено, як «Резиденція молоді» працює зараз і що планується у найближчій перспективі, розповідає директорка закладу Світлана Олексійчук.

Після 24 лютого у нас значно змінився формат роботи, ми більше уваги почали приділяти волонтерській діяльності. Уже коли повернулися до неформальної освіти, зосередилися більше на національно-патріотичному вихованні. Багато заходів були спрямовані на пропагування української мови, історії, культури. Ми почали з клубу вивчення української мови, кіноклубу «ProUkraine», започаткували «Історичні посиденьки» з Ганною Скорейко (їх, до речі, у нас дуже люблять та завжди чекають і переселенці, і чернівчани). Так само дуже цікаві заняття з Іванною Стеф'юк, які ми про-

водили у нас в «Резиденції» і в Буковинському центрі культури та мистецтва.

У березні це все будемо відновлювати, знову діятиме клуб української мови «Вивчаємо мову креативно», але ми вже виходимо за межі Чернівців і плануємо розвивати молодіжні простори також у Боянах, Вижниці і Новодністровську. Громади написали про готовність до цього, тому будемо їм допомагати, можливо, навіть якоюсь матеріально-технічною базою, ну і, звичайно, ділитися з ними досвідом.



Ваша цільова аудиторія – молодь, чи інші вікові групи також можуть долучатися до заходів?

Ми не ейджисти. Дійсно, цільова наша аудиторія – це молодь від 14 до 35 років, але ми не відмовляємо нікому. Зараз на базі установи працює проєкт «СпівДія заради Дітей», до нас приходять діти від 5 до 12 років, більшість з них мають молодих батьків, які також у нас залишаються, розповідають старшим дітям. Так само діти приводять своїх бабусь-дідусів, яким теж тут цікаво. Звичайно, інколи громадські організації чи ініціативи проводять заходи для конкретної цільової аудиторії, до прикладу, на тему секс-освіти – для учасників від 16 до 35 років, чи на якісь вузькоспеціалізовані теми, про які набагато легше говорити, коли в учасників невеликий віковий розрив. Але це, швидше, винятки – більшість заходів у нас адаптовані до будь-якого віку.

Тобто ви співпрацюєте з різними організаціями? У якому форматі це відбувається?

У нас безкоштовні умови співпраці, ми не беремо гроші за оренду, тому і заходи у нас безкоштовні. У нас відбуваються різноманітні заходи, за різними напрямками. Дуже багато цікавих майстер-класів. До нас часто звертаються центри підготовки цивільних, до прикладу, «Фонд Сергія Притули» має блок своїх тренінгів із тактичної медицини і користування зброєю. Звертаються з міжнародних

організацій. Якщо у нас в цей час вільно, то ми нікому не відмовляємо. Єдине обмеження – це політичні і релігійні заходи. Наші партнери - TOLOCAR (програма, що реалізується Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH у співпраці із німецьким інститутом HIWW від імені Федерального міністерства економічного співробітництва та розвитку Німеччини (BMZ)) – подарували нам 3Д-принтери. Уже маємо партнерство з Чернівецьким політехнічним фаховим коледжем, і якщо ці принтери підійдуть, на них будуть друкувати деталі і для певних військових потреб. Коледж має власні принтери і матеріали, однак їм не вистачає потужності для потрібних обсягів.

Розкажіть, будь ласка, про свою команду.

Зараз у нас у штабі працює 10 людей. У нас наразі є два відділи: проєктної роботи і комунікацій. У проєктному відділі троє працівників – начальниця відділу і два спеціалісти. Так само у відділі комунікацій є начальниця відділу та фахівці з адміністративних питань. Є спеціалістка з СММ, яка займається публікаціями, фото та відео, я – директорка закладу, моя заступниця і бухгалтер. Технічний персонал – це завгосп і прибиральниця – також дуже важливі люди, які роблять непомітну, але вкрай необхідну роботу.

Команда у нас чудова, цього року ми будемо святкувати два роки і більшість із тих, хто зараз працює, з нами від початку. Це молоді люди, в основному студенти, які вже



закінчують навчальний заклад. 99% команди – сертифіковані молодіжні працівники. Це дуже важливо, і я завжди наголошую тим, хто приходить на нову посаду, що вони мають пройти цей тренінг. Ми всі працюємо в одному кабінеті, у нас завжди гучно, ми не звикли до тиші. Всі фахівці своєї справи, однак продовжують вчитися, ніхто не зупиняється на досягнутому.

Крім того, ми створили свою громадську організацію. Оскільки «Резиденція молоді» – це бюджетна установа, всі витрати ідуть через казначейство і це зараз нам дуже обмежує діяльність, тому що діє 519 постанов, згідно з якою всі витрати мають бути спрямовані на діяльність територіальної оборони, Збройних сил України і роботи із внутрішньо переміщеними особами. Якщо у нас, скажімо, була закладена певна сума, то ми змогли використати її тільки на чотирі заходи, а інші 380 подій робили за кошти донорів, грантові кошти, просто за «дякую», залучали різні можливості. Ми побачили, що це складно, тому створили свою громадську організацію «Світимо» і тепер можемо адмініструвати грантові проекти, зокрема два нам вже вдалося реалізувати.

Одна із проектних заявок у нас була із фондами «Альянс громадського здоров'я» і «Нова сім'я», ми зробили проект із домедичної і тактичної медицини для школярів, у результаті якого провели навчання для 100 учнів. І ми побачили, що дітям це дуже потрібно, вони скучили за офлайн-заходами, за навчанням, і вони приходять до нас досі – це дуже цікава й активна аудиторія.

Інший проект ми реалізували з фондом ПРООН в галузі народонаселення і підтримки молоді «Банк ідей для молоді», завдяки їм ми зробили подкаст-кімнату в молодіжному центрі, поставили фотофони, купили трохи техніки і провели серію тренінгів для нашої команди про те, як правильно знімати відео. Спікерами запрошували цікавих людей, які працюють у цих напрямках, зокрема відомих блогерів.

Завдяки співпраці нашої громадської організації і проекту GIZ ми будемо адмініструвати субвенцію від ULEAD на 50 тисяч євро на облаштування молодіжного інтеграційного центру і зараз перебуваємо на етапі підписання договорів. Центр буде розташований за адресою Проспект Незалежності, 70, там планується два нових відділи, де працюватиме ще десять людей: відділ національно-патріотичного виховання та відділ інтеграції молоді. Мене дуже мотивував на це міський голова Роман Клічук, я мала чітке завдання знайти щось у районі Проспекту-Небесної Сотні, і це вдалося зробити. Зараз ми заручилися підтримкою політехнічного коледжу, студенти будуть розробляти проекти для візуалізації того, як ми бачимо ремонт, і у нас вже є донори, які готові цей ремонт частково профінансувати. Нам це теж цікаво, адже я бачу обсяг роботи і розумію, що ми не можемо зробити все одразу, я також не плакаю надій на кошти міського бюджету, адже знаю, що є першочергові витрати, тому ми шукаємо різних способи, як зробити це із позабюджетних джерел.



Зараз дві кімнати будуть ремонтуватися за кошти ЮНІСЕФ і фонду «СпівДія заради Дітей» – це невеликі кошти, бо там дві кімнати в хорошому стані та потребують лише косметичного ремонту, і там працівники від «СпівДії» будуть проводити заняття дітьми. Решта приміщення в гіршому стані, там потрібен капітальний ремонт, однак його можна буде проводити вже після завершення опалювального сезону, адже це житловий будинок.

Які заходи стали найбільш актуальними для учасників? У чому зараз є потреба?

Із мого власного аналізу, найбільшою популярністю як серед внутрішньо переміщених осіб, так і серед наших чернівчан зараз користуються різноманітні майстер-класи і все, що пов'язане з ручною роботою. Люди хочуть працювати руками, щоб відволіктися, щоб не думати, окрім того, вони одразу можуть побачити результат своєї роботи. Ми робили силанки з бісеру, проводили майстер клас із гончарства, плетіння гачком тощо – було багато охочих, реєстраційні листи «закривалися» дуже швидко.

Молоді подобаються тренінги з проектного менеджменту, у нас було два проекти на базі молодіжного центру: «Доброго вечора, ми з України» від «Молодіжної платформи» і «Молодіжний інтеграційний центр». У молодіжному інтеграційному центрі було три великих проекти для внутрішньо переміщеної молоді по 45 тисяч грн., учасники їх могли використати на реалізацію своїх ідей, а в «Молодіжній платформі» ми реалізували 5 цікавих мініпроектів по 5200 грн., зокрема майстерклас із виготовлення окупних свічок разом із лекцією про ековолютерство, бал «Експекто патронус» за мотивами Гаррі Поттера, інтеграційні зустрічі з владою, із блогерами, волонтерськими ініціативами тощо. До речі, коли була зустріч з міським головою, найбільше питань було на екологічну тематику: молодь турбується і про сортування сміття і про те, як вико-

ристовувати простори, як роботи так, щоб полегшувати життя і не забруднювати середовище. Я була приємно вражена, тому що очікувала на питання іншого стибу.

Яка ще цікава робота планується?

Плануємо провести опитування молоді у рамках проекту ПРООН «Індекс благополуччя молоді». Минулого року цей опитувальник не працював у жодному місті, а в цьому році анкетування вже провели в Тернополі. Можливо, ми трохи його модернізуємо, адже будемо залучати ще три нові громади. Опитуємо молодь, що для них цікаво, що актуально, у чому є потреба, адже потреби змінюються. Ми мали запити з освітніх питань (переведення в інші ЗВО, різниця в оплаті навчання тощо), з медичних, запити щодо вищих курсів з ІТ-технологій. Намагаємося реагувати на ці запити і робити все, що можемо, для забезпечення тих чи інших потреб.

Взимку у складі української делегації Ви відвідали штаб-квартиру Ради Європи у Страсбурзі та ознайомилися із реалізацією молодіжної політики в Європі. Чи стане у нагоді закордонний досвід для практичної роботи «Резиденції молоді»?

Після цієї поїздки ми зареєструвалися на «Еразмус+» і зараз налагоджуємо партнерські стосунки з чеською організацією «For Family». На березень плануємо спільні проекти, і якщо все вийде, то 10 молодих людей з Чернівців зможуть відвідати Чехію, де відбудеться чотиристороння зустріч представників Чехії, Словаччини, Великобританії і України. Ми хочемо, щоб поїхали наші активісти та волонтери, які могли б потім зреалізувати ідеї, які виникнуть там.

Як із вами контактувати?

Ми знаходимося за адресою вул. Головна, 41, намагаємося бути активними у соцмережах: тік-ток, інстаграм, фейсбук – шукайте «Резиденцію молоді», крім того, ми ведемо телеграм-канал, тож слідкуйте за новинами, приходьте на наші заходи – будемо раді спілкуванню!

РУСЛАН МАЙДАНСЬКИЙ,

*заступник Новоселицького
міського голови*



НОВОСЕЛИЦЬКА ГРОМАДА РОЗШИРЮЄ МІЖНАРОДНІ ЗВ'ЯЗКИ

Ще до початку повномасштабного вторгнення Новоселицька громада мала співпрацю із закордонними партнерами. Яким був формат цієї роботи?

У нас є офіційний договір про співпрацю із литовським містом Йонішкіс. Ще до початку повномасштабного вторгнення наші представники їздили туди для обміну досвідом, їх представники, у свою чергу, відвідували нас, наші діти перебували у Литві на відпочинку. Ми дуже тісно співпрацювали з румунськими містами Гуєдін, Фалешть, Владень мали спільний проєкт з містом Унгени (Молдова), теж обмінювалися з ними досвідом, наші колективи їздили туди на виступи. Загалом у нас дуже багато проєктів з Румунією і Молдовою в рамках програми транскордонного співробітництва. Завдяки проєкту «Транскордонне співробітництво пожежно-рятувальних служб» ми отримали аварійно-рятувальний автомобіль та обладнання, завдяки реалізації проєкту «Крок за кроком до роздільного збору сміття» змогли придбати для громади сміттєвоз та закупити баки для сміття, участь у проєкті «Шлях до здорового життя через розвиток транскордонної спортивної інфраструктури» дала можливість реконструювати спортивний майданчик з штучним покриттям та придбати спортивний інвентар.

Як зреагували партнери на події 24 лютого?

Мер Йонішкіса одразу вийшов з нами на зв'язок, запитав про потреби і дуже швидко відправив вантаж. Ще тоді нам передали генератори, спальники, одяг, продукти харчування – і для військових, і для внутрішньо переміщених осіб. У нас була потреба у шкільному автобусі для Шишківців, тому що їх автобус забрали на фронт і діти не мали змоги добратися у Рингач до навчального закладу, і наші литовські друзі допомогли, передавши нам такий автобус.

Так само і громадські організації з міста Гуєдін. Нам зразу відправили звітти три автомобілі з продуктами харчування, засобами гігієни. Величезна підтримка була від наших людей, які працюють за кордоном – в Італії, Німеччині, Франції. Ми отримали від них дуже багато вантажу з усім необхідним. Завдяки цій гуманітарній допомозі ми практично не витрачали кошти місцевого бюджету на харчування для ВПО та інші речі.

На цій хвилі до нас звернулося французьке місто Жердармер із пропозицією підписати договір про партнерство. Цьому посприяла наша землячка, яка зараз мешкає у Франції. У квітні ми будемо підписувати з ними меморандум про співпрацю.

Окрім того, намагаємося інтегрувати в нашу громаду внутрішньо переміщених осіб

Нещодавно завдяки гуманітарній програмі проекту ООН «Промування гендерної рівності та розширення прав і можливостей жінок в рамках реформи децентралізації в Україні», що фінансується Урядом Канади, ми отримали 13 велосипедів

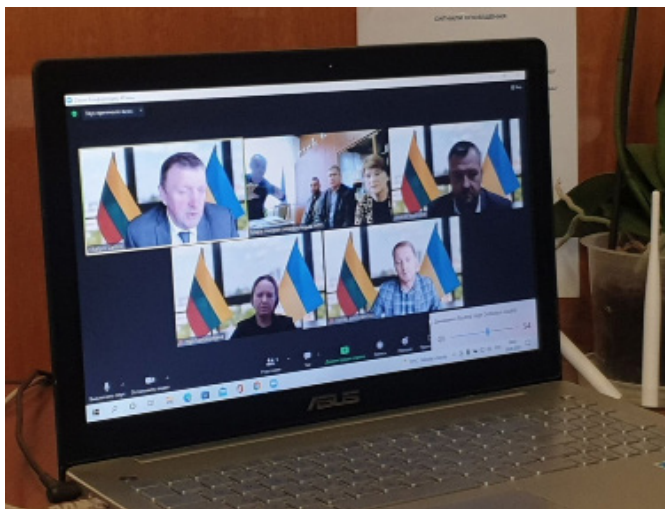
Вирішили провести краєзнавчу вікторину і нагородити велосипедами переможців. Учасниці були задоволені, адже цікаво провели час і багато нового дізналися про Новоселицьку громаду. Окрім того, ми ще створили раду ВПО, залучаємо людей до спільної роботи. У нас є дуже активна Анна Качур, яка працює з міжнародними організаціями на пряму, ми, у свою чергу, надаємо приміщення або транспорт, щоб доставити той чи інший вантаж. Співпрацюємо з Товариством Чер-

воного Хреста, Українським Народним Домом у Чернівцях.

Ще один важливий напрям роботи – це підтримка наших військових. Як я уже зазначав, багато допомагають наші закордонні партнери, також щотижня наша громада відправляє вантаж на передову для захисників та для мешканців деокупованих громад. Я й сам неодноразово возив туди гуманітарну допомогу. Допомагаємо з автомобілями, паливом.

Загалом за цей період було зроблено дуже багато всього, ми продовжуємо працювати далі, шукати шляхи для подальшого розвитку.

Фото зі сторінки громади у Facebook: <https://www.facebook.com/novoselitsarada/photos>



РОСТИСЛАВ БАЛАБАН,

кандидат політичних наук, провідний науковий співробітник Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф.Кураса НАН України



РЕФОРМА ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ

Реформа децентралізації в Україні розпочалась із приходом нових політичних груп у Парламент на хвилі Революції Гідності в 2014 р., відповідаючи суспільному запиту змін. Попередні кілька спроб децентралізації 1997, 2005 та 2008-2009 років[1] не зазнавали реального втілення, незважаючи на відсутність організованої опозиції проти децентралізації.

Децентралізація впроваджувалась з ухваленням законів та змін до Бюджетного кодексу та Податкового кодексу у 2014 р. Фінансове наповнення повноважень є матеріалізацією децентралізації. Найвагомішим результатом бюджетної децентралізації стало зростання частки місцевих податків і зборів у доходах місцевих бюджетів з 2,5% у 2012-2014 рр. до 30% у 2018 р.[2].

У лютому 2015 р. був прийнятий Закон «Про добровільне об'єднання територіальних громад»[3]. Проте реалізація утворення нових громад рухалась відносно повільно: у 2015 р. було створено перші 159 ОТГ. З іншого боку це свідчить, що законодавець покладався на демократичні процеси без форсування подій.

Надалі відбулась зміна адміністративної географії. Замість 11250 територіальних громад стало 1470; замість 490 районів – 136.[4] Так було реалізовано укрупнення адміністративних одиниць.

Також відбулись зміни співвідношень доходів місцевих і державних бюджетів.

Європейська практика співвідношення доходів державного і місцевих бюджетів дорівнює 50/50%.[5] У 2018 р. обсяг місцевих бюджетів в Україні вперше перевищив обсяг державного бюджету і склав 52% – 234,1 млрд. грн. Проте зберігається залежність місцевих бюджетів від трансферів із державного бюджету.

Абсолютно зрозуміло, що з активною фазою війни росії проти України від 24 лютого 2022 р. виникла необхідність концентрації бюджетних ресурсів. Також у цей період уряд для підтримки бізнесу зменшив податкове навантаження, що зменшило й надходження до місцевих бюджетів, а додатково до цього і сам бізнес згорнувся та скоротився. Це певною мірою законсервувало реформу децентралізації.

Проте Україну 23 червня 2022 р. прийняли в кандидати на членство в ЄС, що вимагає бути готовими до адаптації децентралізації з європейськими практиками. В Європі країнами з найвищим ступенем децентралізації є Швейцарія, Німеччина, Бельгія та Іспанія. З найнижчим ступенем – Болгарія, Естонія, Греція[6]. В Україні за фактом реформа не завершена, що робить можливим як її модернізацію, так і лише ризики для згортання. Хоча очікування є оптимістичними саме в бік реальної децентралізації і розвитку самоврядування.

Величко В.О. говорить про дві моделі

взаємин при децентралізації. Перша – це партнерство, де місцева влада є партнером Центру, а друга – підпорядкований посередник[7].

В Україні місцева влада також сприймалась як підпорядкована-підлегла з максимальним обмеженням публічності, оскільки саме публічність сприймалась як загроза політичній конкуренції.

Відзначимо, що на місцевих виборах 2015 р. і 2020 р. в жодній обласній раді не було «партії більшості»; зросла кількість локальних партій, які брали участь у місцевих виборах (2015 р. – 39, 2020 р. – 71); у 2015 р. керівниками об'єднань від локальних партій було лише 2 представники, а в 2020 р. – 6 (Вінницька, Волинська, Полтавська, Хмельницька, Черкаська, Чернівецька)[8].

У 2021 р. в Україні не було жодної обласної Ради, яка б контролювалась національною партією. Це свідчить про реалізацію своєї спроможності регіональними групами й про те, що національні партії, які стають «столічними», такої потенції не мають. Злиття регіональних груп в загальнонаціональні політичні проекти не відбулось. Тут виникає питання, щоб ці групи не стали «удільними князівствами» з амбіцією відмежування від впливу центральної влади. Для відповіді важливими є виборчі і партійні принципи, які можуть як стимулювати взаємодію загальнонаціональних партій з регіональними та їх сприяти взаємопроникненню, так і мати зворотний ефект у вигляді протистояння. Також не потрібно допускати щоб виборчий алгоритм в якийсь спосіб обмежував, або не допускав місцеві і регіональні групи до участі в процесі формування місцевих органів.

Проте проблема регіонального розвитку обумовлена недостатністю ресурсного забезпечення[9]. Так, рівень бюджетного забезпечення місцевого самоврядування на душу населення в рік (у євро) складає: Швеція – 2500; Чехія і Польща близько 1600, а в Україні лише близько 100. Причому цей показник для Києва – 400, а для Хмельницького – 20[10]. Безумовно, що в умовах активної фази війни ресурсний потенціал регіонів обмежений. Проте базовий

рівень (ОТГ) в умовах війни взяв на себе низку викликів – питання внутрішньо переміщених осіб, відбудови зруйнованого тощо. Важливо, аби після перемоги і глобальної відбудови України цей рівень спромігся бути суб'єктивним і в питанні залучення інвестицій, і в пошуку (зароблянні) матеріальних ресурсів.

Зазначимо, що близько 22% територіальних громад України розташовані в зоні бойових дій та окупованій частині. Так 327 громад безпосередньо страждають від російської агресії.

ВИСНОВКИ:

В Україні розпочата реформа децентралізації, переформатизації адміністративних одиниць, але за фактом реформа не завершена. Останнє може означати, що реформа може зазнати як модернізації, так і згорання.

Базовий рівень виявився спроможним і реалізовує роботу з переселенцями, займається питаннями ремонту і відбудови.

Обласний рівень проявив себе більше як політичний переважно через спосіб обрання. На районному рівні виявилось, що близько 30% рад не проводили засідання, тобто не приймали рішень.

В місцях, де не спрацювало управління, були введені військові адміністрації, що цілком відповідає військовому часу.

Важливо після перемоги України максимально швидко адаптувати вітчизняну децентралізацію до європейських стандартів для подальшої інтеграції – підтримку цього виявила абсолютна більшість українського суспільства.

Реальне наповнення децентралізації – це матеріальне забезпечення. Тому наступним завданням буде економічне вирівнювання, а саме створення бази для формування (наповнення) місцевих бюджетів, замість практики дотацій. Важливо, щоб ОТГ як базовий рівень були суб'єктивними в галузі залучення інвестицій, опікування власною ресурсною базою і можливістю (спроможністю) заробляти.

Військова агресія росії проти України виявила стійкість системи управління, але також і те, що ворог спрямовано докладав зусилля і

значні ресурси на нищення спроможності управління, інкорпорував агентів в систему влади тощо.

[1] Партії регіонів. У що і як грають регіональні групи впливу на полях незавершеної децентралізації. // Український інститут майбутнього, 2021, С.7

[2] Децентралізація влади: порядок денний на середньострокову перспективу: аналіт. доповідь. / Жаліло Я.А. та ін., за наук. ред.. Я.А. Жаліло. – Київ: НІСІД, 2019. С.18

[3] Романова В. Реформа децентралізації в Україні: перші результати та виклики. // Політичні дослідження, № 1, 2021, С.45

[4] Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. // www.kmu.gov.ua/diyalnist/reformi/efektivne-vryaduvannya/reforma-decentralizaciyi

[5] Децентралізація влади: порядок денний на середньострокову перспективу: аналіт. доповідь. / Жаліло Я.А. та ін., за наук. ред.. Я.А. Жаліло. – Київ: НІСІД, 2019. С.18

[6] Іжа М. Індекс децентралізації європейських країн. // Держава і право. Випуск 48, С. 633 // dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/34645/05-lzha.pdf?sequence=1

[7] Величко В.О. Децентралізація влади: міжнародний досвід. // Державне будівництво та місцеве самоврядування. Випуск 28, 2014 р. С. 12

[8] Партії регіонів. У що і як грають регіональні групи впливу на полях незавершеної децентралізації. // Український інститут майбутнього, 2021, С.30

[9] Рафальський О. Регіоналізм в Україні: проблеми і перспективи. // Наукові записки, випуск 46 С. 25

[10] Рафальський О. Регіоналізм в Україні: проблеми і перспективи. // Наукові записки, випуск 46 С. 25



ВАЛЕНТИНА ПІДГІРНА,

доцент кафедри економічної географії та екологічного менеджменту Чернівецького національного університету ім.

*Ю.Федьковича,
кандидат економічних наук*

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Туристична галузь є важливим чинником економічного зростання. Розвиток туризму зумовлює стабільне й динамічне збільшення надходжень до бюджету, здійснює істотний позитивний вплив на галузі економіки (транспорт, торгівля, зв'язок, будівництво, сільське господарство тощо). Туризм сприяє підняттю зайнятості населення, міжнародній інтеграції, піднесенню ринкових відносин, збереженню екологічної рівноваги, залученню громадян до популяризації історико-культурної спадщини краю.

Регіональний аналіз міста Чернівці та Чернівецької області показує, що регіон є мультикультурним, має значну кількість об'єктів релігійного туризму та історико-

архітектурної спадщини. Розвинута мережа заповідників, національних парків, велика кількість пам'яток природи, пам'яток садово-паркового мистецтва та інших об'єктів природно-заповідного фонду (природно-заповідний фонд області включає 331 об'єкт площею 101,231 тис. га та становить 12,8% території області, що удвічі більше, ніж у середньому по Україні) валять потенційного туриста. Окрім того, цей мальовничий куточок України на час воєнного стану став прихистком для багатьох людей, що змушені втікати з окупованих територій.

Варто зазначити про вплив на туризм фотолокацій, що стають потужним туристичним двигуном, який спонукає до

подорожей.

Зростає кількість тюльпанових полів, в цьому році було висаджено лавандове поле – фото з них надзвичайно популярні в соціальних мережах. Також варто згадати про гастрономічний потенціал нашої області, адже буковинська кухня увібрала в себе найкраще з кухонь різних регіонів. Цей напрямок зараз популярний в усьому світі.

Використовуючи статистичні дані Державного сайту статистики, не зайве відзначити, що станом на 1 січня 2022 року туристичні послуги в межах Чернівецької області надавали 55 суб'єктів туристичної діяльності, з яких 6 туроператорів і 49 турагентів. У регіоні станом на кінець 2022 року дотичними до надання спектру туристичних послуг були 126 колективних закладів розміщення та 99 садіб сільського зеленого туризму. Хоча в Україні наразі триває війна, регіон вдало популяризує розвиток туристичної галузі, адже це додаткові фінансові ресурси, які можуть залишитись і бути апробовані на рівні громад регіону.

На основі даних Державної служби статистики та зведеної інформації Чернівецької обласної військової адміністрації (ОВА), Департаменту регіонального розвитку за 9 місяців 2022 року до бюджетів громад області надійшло 1589,0 тис. грн, що на 133 % більше в порівнянні з аналогічним періодом 2021 року – тоді до місцевого бюджету надійшла 681 тис. гривень. Найбільший приріст туристичного збору був у Чернівецькій, Тарашанській, Хотинській, Сокирянській, Новоселицькій, Вижницькій та Берегометській громадах. Регіон здатний запропонувати туристам відпочинок на будь-який смак та бюджет – від пізнавального до активного, від комфортного до екстремального туризму.

З метою розвитку та промоції найбільш привабливих туристичних локацій у Чернівецькій області було визначено 6 туристичних магнітів.

1. Історичне середмістя Чернівців.
2. Державний історико-архітектурний

заповідник «Хотинська фортеця»

3. Великий Гук та буковинські водоспади.
4. Гірськолижний комплекс «Мигове» на Буковині.
5. Урочище Лужки з унікальним мінеральним джерелом (79 км від Чернівців).
6. Центр світового старообрядництва в Білій Криниці.

Для подальшого підвищення конкурентоспроможності туристичної галузі регіону та досягнення оперативної цілі 1.3 Розвиток туризму та рекреації, визначеної Стратегією розвитку Чернівецької області на період до 2027, розроблено комплексну Програму розвитку туризму в Чернівецькій області на 2021-2023 роки (далі – Програма).

Дані вектори лягли в основу реалізації програм із залучення грантових коштів для розвитку туризму на Буковині. Серед успішно реалізованих програм варто розглянути окремі:

1. «Smart Travel Bucovina» - проєкт фінансується в рамках Спільної операційної програми «Румунія-Україна 2014-2020». Грант ЄС для України складає 17022,6 євро, в тому числі сума співфінансування на реалізацію проєкту «Місто на долоні» становить 1891,4 євро. Проєктом передбачено створення мобільного додатку до якого внесено до 304 туристичних об'єктів. Даний застосунок, дає можливість знайти найближчі архітектурні, музейні та гастрономічні локації у регіоні.

2. «Carpathia Unesco – green Carpathia (Integrated cross-border touristic route)» - даний проєкт фінансується в рамках Спільної операційної програми «Угорщина-Румунія-Україна 2014-2020». В цьому контексті грант ЄС для України складає 75727,65 євро, в тому числі сума співфінансування на реалізацію проєкту становить 8414,19 євро. Проєктом передбачено створення та промоція транс-кордонного туристичного маршруту, який

об'єднає пам'ятки ЮНЕСКО. Проект покликаний стати концептуальною базою розвитку туризму в області як високорентабельної галузі економіки, покращити рівень туристичної інфраструктури області та привабливості серед гостей краю і забезпечити становлення Чернівецької області як регіону із сучасною індустрією гостинності.

Проте існує низка перешкод для освоєння туристичного потенціалу регіону. Так, матеріально-технічна база туристично-рекреаційних об'єктів, зокрема туристичних магнітів, не відповідає сучасним вимогам і потребує значних капіталовкладень для модернізації та переоснащення. Наразі питання збільшення туристичних потоків в область прямо пов'язане з проблемою організації розміщення туристів і будівництвом сучасних закладів сервісного обслуговування.

Недостатнім є рівень забезпеченості автомобільних доріг туристичною, сервісною та інформаційною структурою (відсутність рекламних щитів та єдиної системи вказівників на автошляхах до об'єктів туризму).

Також недостатня кількість облаштованих місць короткочасного відпочинку туристів, незадовільний стан доріг, відсутність під'їздів до багатьох популярних туристичних об'єктів, незадовільний стан більшості пам'яток культурної спадщини, недостатня забезпеченість туристичної галузі висококваліфікованими спеціалістами,

відсутність системного рекламного та інформаційного забезпечення, руйнація об'єктів історико-культурної спадщини гальмують розвиток туризму в області.

Проте не дивлячись на складну ситуацію в державі, туризм в області продовжує функціонувати. Для його відновлення у післявоєнний період необхідно включити розвиток туризму в стратегічні та грантові програми.

По завершенню війни набуде популярності лікувально-оздоровчий туризм, тому важливо наразі провадити роботу з підготовкою інвестиційних проектів в напрямку рекреаційно-курортної діяльності. А саме:

- сприяти розвитку бальнеологічного туризму у Вижицькій громаді на основі використання лікувально-оздоровчих властивостей мінеральних джерел в с. Черешенька та м. Вижиця (ок. Рівня);
- будівництво санаторно-курортної зони на базі екокурорту «Хутір-Тихий»;
- створення санаторного (сірководневого-банного) комплексу в с. Селятин;
- створення лікувально-санаторного комплексу «Герцаївські джерела»;
- створення курортно-санаторного комплексу купольного типу на г. Томнатик (РЛС Памір).

Також акцент варто зробити на розвитку культурно-пізнавального туризму. В цьому напрямку, запроваджено цикл заходів щодо культури діалогу, соціальної згуртованості, безбарерності та багатофункціонального культурного простору.





НАТАЛІЯ НЕЧАЄВА-ЮРІЙЧУК,

*к.і.н., докторант кафедри
політології та державного управління
ЧНУ імені Юрія Федьковича*

ПЕРЕМОГА = МИР, МИР = ПЕРЕМОГА

Дев'ять років війни проти російського агресора. Рік активного спротиву повномасштабному військовому вторгненню з боку Росії. Цей час став знаковим для кожного з нас. І кожному доводиться проходити свій шлях до усвідомлення того, чому попри всі злочини проти людяності Росія залишається не покараною світовим співтовариством.

Упродовж гібридно-повномасштабної війни, яку Росія веде проти нашої держави, 2022 рік увійшов у пам'ять переважної більшості українців як рік повномасштабної війни (79% українців). Про це свідчать результати опитування*, проведеного Фондом «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва спільно з соціологічною службою Центру Разумкова за підтримки програми MATRA з 13 до 21 грудня 2022 року. Опитування було проведено лише на тих територіях, які контролюються урядом України і на яких не ведуться бойові дії.

Серед викликів, які постійно супроводжують нас упродовж цього часу, - активні дії ворога у сфері інформаційно-психологічній. Фейки та дезінформація, медіаманіпуляції – те, з чим доводиться мати справу мало не щодня. І однією із тем, яка «розганяється» ворогом нині, є тема миру. Незважаючи на медійні та інформаційні інсинуації з цього приводу, бачення миру у нас, українців, чітко сформоване, що підтверджують результати вже названого опитування.

93% українців вірять у перемогу України. Причому 39% вважає, що Україна здобу-

де перемогу до літа 2023 року. ВАЖЛИВО: для 54% українців перемога означає вигнання російських військ з усієї території нашої держави та відновлення кордонів станом на січень 2014 року. А 22% переконані, що перемога = повне знищення російської армії та розпад РФ зсередини. Звісно, є й ті, хто готовий припинити війну на умовах окупації частини територій України, однак їх відсоток незначний (7% населення західних та південних областей України).

І наостанок: 62% опитаних вважають, що війна може припинитися лише після перемоги України, що, на нашу думку, засвідчує глибинне усвідомлення того, що жодні перемовини та домовленості з агресором неможливі.

Рік повномасштабного вторгнення змінив життя України та Українців на до та після. І одним із вагомих результатів російської агресії стало переосмислення сутності безпеки в її національному вимірі. За цей час відсоток тих, хто підтримує вступ України до НАТО як найкращу гарантію національної безпеки України після російської агресії зріс (у середньому в чотирьох регіонах понад 45% підтримують вступ до НАТО).

Звісно, перед нами стоїть найскладніший виклик – перемога над російською гідрою. Однак, як і випадку з Лернейською гідрою, у російської немає шансів.

*https://dif.org.ua/article/pidsumki-2022-pid-sino-zhovtim-praporom-svobodi?fbclid=IwAR2jSC49AainnXDlSH7qQ8ZaFf3gEd2s-w80ReHNI9xLf8If_kzLMmMvaww

ДОСВІД РОБОТИ ГРОМАД В УМОВАХ ПОВНОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ РОЗГЛЯНУЛИ ПІД ЧАС КРУГЛОГО СТОЛУ

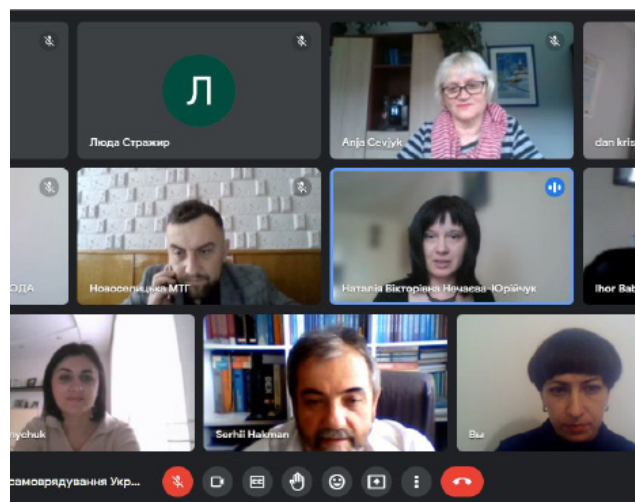
Рік повномасштабної війни приніс місцевому самоврядуванню багато нових завдань та викликів, а разом з тим і новий досвід у вирішенні значної кількості питань. Про особливості реалізації повноважень органами місцевого самоврядування в умовах воєнного часу, а також про взаємодію місцевого самоврядування та інститутів громадянського суспільства в гуманітарній сфері під час війни йшлося під час круглого столу, організованого Чернівецьким регіональним центром підвищення кваліфікації. Своїм досвідом ділилися науковці та практики – представники органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, громадських організацій.

За словами учасників, завдяки реформі місцевого самоврядування та процесу децентралізації місцеві органи влади стали самодостатніми суб'єктами управління територіями. І в умовах повномасштабного вторгнення саме можливість приймати оперативні рішення та фінансова незалежність допомогла у формуванні загонів територіальної оборони, дала змогу матеріально підтримувати військових, вирішувати низку гуманітарних питань на місцях.

Однак незважаючи на те, що реформа відбулася і певний фундамент закладено, залишається ще багато роботи, щоб збалансувати та зміцнити цю систему. Серед першочергових завдань – чітко законодавче врегулювання діяльності органів місцевого самоврядування, робота над інституційною спроможністю, підвищенням рівня кадрового забезпечення. Оскільки через воєнний стан зменшилося фінансування громад з боку держави, надзвичайно важливо працювати над розвитком територій на місцях, залучаючи інвестиції, грантові кошти від міжнародних організацій, працюючи з релокованими підприємствами тощо. Це дасть змогу до-

сягти кінцевої мети реформи – підвищити фінансовий і ресурсний потенціал території.

На сьогодні перед громадами стоїть ще одне важливе завдання – це робота із внутрішньо переміщеними особами. Якщо на початку було необхідно було забезпечити їх базові потреби – знайти житло, забезпечити одягом, їжею та іншими необхідними речами, то зараз гостро стоїть питання інтеграції ВПО у життя громади, щоб вони не відчували себе у певній ізоляції, а стали повноцінними учасниками суспільного життя. Для цього є багато механізмів та інструментів, і саме тут на допомогу приходять громадські організації. Як було зазначено, громада спроможна тоді, коли вона має активних громадян, і цю активність органи місцевого самоврядування мають підтримувати та розвивати, делегувати ГО частину повноважень – це формує довіру громадськості до влади та взаєморозуміння. Саме громадські організації за допомогою підтримки міжнародних організацій можуть взяти на себе ті напрямки роботи, зокрема із внутрішньо переміщеними особами, на які в місцевих органах влади не вистачає ресурсів. Тому ефективна комунікація влади з громадськістю, з бізнесом, взаємна підтримка допоможуть визначити проблеми та потреби громади, чітко окреслити шляхи їх вирішення та здійснити розподіл обов'язків.



СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ЄВРОАТЛАНТИЧНОГО ПОСТУПУ УКРАЇНИ ТА РЕГІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ЩОДО ВСТУПУ ДО НАТО РОЗГЛЯНУЛИ ПІД ЧАС КРУГЛОГО СТОЛУ

За ініціативи Чернівецького регіонального центру підвищення кваліфікації відбувся круглий стіл «Взаємовідносини Україна – НАТО: перспективи вступу до Альянсу». Науковці, експерти та публічні службовці розглядали сучасні тенденції євроатлантичного поступу України та регіональні особливості реалізації державної політики щодо вступу України до НАТО. Йшлося, зокрема, про історію партнерства між Україною та Альянсом, ключові моменти співпраці, а також учасники розглянули роль України у загальних геополітичних процесах, зокрема у контексті протистояння США та Китаю.

Участь у заході взяли перша заступниця начальника Чернівецької обласної військової адміністрації Альона Атаманюк та заступник голови обласної ради Михайло Павлюк. До дискусії доєдналася також Марія Іонова - заступниця голови Комітету Верховної Ради України з питань європейської інтеграції.

Рух до членства в НАТО є на сьогодні одним із найважливіших пріоритетів для України, він є необхідним з точки зору безпекової політики та збереження суверенітету, однак, як було зазначено, треба пам'ятати, що це складна структура із внутрішніми проблемами і суперечностями. Україна є активом для НАТО, і це вона показала завдяки успіхам Збройних Сил України, тому зараз важливо закріпити ці успіхи шляхом активної дипломатичної роботи з країнами-членами Альянсу, а також із азійськими країнами, зокрема з Китаєм, відстоювати свою політичну позицію, інтереси та пріоритети як рівноправний гравець, використовуючи свої сильні сторони. Поряд із цим потрібно працювати у законодавчому руслі, об'єднувати для цього зусилля фахівців із різних інституцій, впроваджувати реформи, дотримуватися стандартів міжнародного права – це все полегшить шлях до таких перемо-

вин.

Створити плацдарм підтримки України за кордоном є також завданням для регіонального рівня. Через війну активізувалася міжнародна, транскордонна співпраця. Завдяки новим зв'язкам українці сьогодні мають можливість розповідати про себе у світі – робити це за допомогою культурних, мистецьких, просвітніх заходів. Не менш важливо активізувати інформаційну діяльність, щоб протистояти російській пропаганді, якою сповнений закордонний інфопростір, працювати з громадською думкою.

Відповідна робота має проводитися і всередині країни. Велике значення має розробка нових місцевих програм і стратегій, які б враховували євроатлантичний вектор руху країни, просвітницька робота з населенням, зокрема з молоддю. Безумовно, зараз є дуже багато складнощів, особливо на місцевому рівні, коли органи місцевого самоврядування перевантажені поточною роботою, допомогою внутрішньо переміщеним особам, військовим тощо. Водночас, якщо консолідовувати зусилля теоретиків та практиків, спільно шукати нові форми і методи роботи з різними аудиторіями, то інтерес до питань євроінтеграції буде зростати.





АНТОНІНА СКИДАН,

*голова громадської організації
«Злагода»*

ПРАЦЮВАТИ РАЗОМ ВЖЕ УВІЙШЛО У ЗВИЧКУ

Громадська організація «Злагода» почала працювати з 2008 року, крок за кроком ми вчилися проєктного менеджменту, методики провадження міжнародних проєктів.

Формулою успіху є, мабуть, налагодження активної комунікації між органом місцевого самоврядування і громадськістю. Ми завжди починаємо роботу із обговорення проблеми, знаходимо точки дотику, обов'язково визначаємо інструменти, завдяки яким можемо цю проблему вирішити, і накреслюємо шляхи цього вирішення.

З початком повномасштабного вторгнення дуже ускладнилася робота як органів місцевого самоврядування, так і громадського сектору. Вже у березні до нас заїхало 680 внутрішньо переміщених осіб. Оскільки наша громада сільська і не дуже велика, для нас було досить непросто організувати їх розміщення та побут, хоча ми, звичайно, розуміли, що інші громади, які ближче до Чернівців, приймали набагато більше людей. Це навантаження лягло на громадську організацію. З квітня до кінця червня ми організували для них безкоштовне триразове харчування. Нам вдалося виграти грант від міжнародного фонду «Відродження» на створення соціальної їдальні – він невеликий, на 80 тисяч гривень, однак це дало змогу харчувати людей. Дуже активно підключилися підприємці. І так в результаті спільних зусиль влади? мешканців, громадської організації,

бізнесу було налагоджено цю роботу, яка продовжується до сьогодні, і те, що треба всім разом працювати, вже якось увійшло у звичку.

Завдяки Українському Народному Дому ми отримали невеликі грошові гранти і спрямували ці кошти на інтеграцію внутрішньо переміщених осіб у життя громади, адже поряд із вирішенням базових проблем не менш важливо було покращити психоемоційний стан людей. Ми намагалися залучати їх до різних форм роботи, організовувати дозвілля, щоб люди могли відволікти свої думки від тих страшних подій, які вони пережили. Реалізували дуже багато місцевих соціальних проєктів: проводили майстеркласи із писанкарства, вишивки, бісероплетіння, деревообробки. Тоді, коли ми розміщували внутрішньо переміщених осіб, ще не було залучено стільки міжнародних організацій та благодійних фондів. Громада власноручно виготовила 220 ліжок для ВПО, повністю забезпечила людей потрібними речами.

Дуже приємно, що всі громадські формування, зокрема Український Народний Дім, велику увагу приділяють навчальному компоненту. І коли я чи мої члени організації буваємо на таких заходах (навіть якщо тема знайома), то кожного разу дізнаємося щось нове і цікаве, що можемо адаптувати до умов своєї громади.

Варто зазначити, що у нас досить активна, амбітна і відкрита до навчання молодь. Так, зокрема, діє організація «Успішна молодь», яка вже може похвалитися першими успіхами і досягненнями. Нещодавно наша молодіжна рада проводила відкрите засідання і представники з усієї області могли до нього долучитися – приїхати і подивитися, як ведеться робота. Також молодіжна рада створила сучасний молодіжний простір на базі старої сільської бібліотеки: оновили бібліотечний фонд, поставили комфортні меблі. Зараз це місце, куди хочеться приходити – і не лише молоді, а й людям різного віку. Молодіжну громадську організацією ми завжди залучаємо до своєї роботи, пишемо з ними спільні проекти.

Ми пройшли у другий етап конкурсу, який проводиться для громад в рамках проєкту «Адвокати спадщини», і наші дівчата будуть проходити навчання в Києві. Має бути відібрано всього 5 громадських організацій, але сподіваємося на перемогу.

Ще один напрям, яким займаємося – це допомога нашим захисникам. На жаль, маємо загиблих героїв, сім'ями яких спільно опікуємося з органами місцевого самоврядування. Зараз ми готуємо адресну допомогу нашим хлопцям, які служать на передовій. Щотижня через волонтерів відправляємо їм машину з готовою їжею, різними смако-ликами, окопні свічки, сухий душ, грілки. Купили для військових тактичні сидіння, у яких вони мають потребу. Робота дуже багатогранна, векторів діяльності органу

місцевого самоврядування з громадськими організаціями багато, є чимало ідей. Хочеться не забувати і ті ідеї, які ми планували втілювати в життя у мирний час, тому паралельно їх виношуємо, щось потрохи робимо. Громадські організації завжди були активні у питаннях благоустрою, зараз весна і ми вже відтепер дивимось, що треба робити, аби привести наші населені пункти у належний стан.

І ще важливо зауважити, що діяльність громадської організації буде ефективною тоді, коли вона буде політично незаангажованою. Є дуже багато громадських активістів, які активізуються напередодні виборів, які керуються у своїй діяльності політичними мотивами та певними меркантильними інтересами. Це руйнує довіру до них як з боку влади, так і з боку громадськості. Люди відчують фальш. А довіра має бути – тоді буде і успіх. Все має робитися чесно, відкрито і прозоро.

На щастя, у нас є така співпраця і з року в рік вона приносить гарні результати. Ми створили медіацентр «В ритмі сьогодення», маємо «Вісник Усть-Путильської громади», у минулому році в нас відкрито жіночий клуб «Посмішка щасливої жінки». Тобто є дуже багато напрацювань, а ще більше проблем, які треба вирішувати. Я бажаю всім найшвидшої перемоги, бажаю не втрачати оптимізму. Дасть Бог, війна незабаром закінчиться і ми зможемо зреалізувати ще дуже багато всього задуманого!

Фото зі сторінки організації у ФБ



ІГОР БАБ'ЮК,

*координатор Партнерства
Українського Народного Дому
в Чернівцях*



ЗАВДАННЯ ГРОМАДСЬКОГО СЕКТОРУ СЬОГОДНІ – НАЛАГОДИТИ ВЗАЄМОДІЮ МІЖ ВПО ТА МІСЦЕВИМИ ОРГАНАМИ ВЛАДИ

**Як змінився громадський сектор після по-
вномасштабного вторгнення?**

Тут я назвав би два основних аспекти: перший – те, що «класичні» громадські організації як в області, так і в Україні почали займатися не властивою їм, але дуже необхідною у кризовий етап діяльністю: гуманітарна допомога, збір коштів на підтримку ЗСУ, проекти, які орієнтовані на роботу з внутрішньо переміщеними особами тощо.

Другий – це те, що маса людей почала об'єднуватися у різні волонтерські напрямки: плетіння сіток, закупівля продуктів, приготування їжі, виготовлення окопних свічок та багато іншого, тобто з'явилося багато неформалізованих волонтерських груп, юридично не зареєстрованих, але які практично допомагають фронту і допомагають внутрішньо переміщеним особам. І, можливо, тут ще варто додати, що у нас в області є частина внутрішньо переміщених осіб, які також почали займатися волонтерською або громадською діяльністю, хоча до цього працювали в інших секторах – на державній службі, у бізнесі тощо. Причому, частина з них зареєстрували власні громадські організації.

Чи можна говорити про новий формат роботи громадських організацій з органами

місцевої самоврядування і виконавчої влади?

При Чернівецькій обласній військовій адміністрації створено, принаймні, два дорадчі органи. Це рада волонтерів, що об'єднує різні волонтерські організації, які діють в Чернівецькій області, а також рада ВПО, куди входять не тільки внутрішньо переміщені особи, а й організації, які з ними працюють. Адже важливо знати про потреби ВПО, розуміти, яка допомога приходить з-за кордону, від яких фондів, і, відповідно, координувати цю діяльність. Тому ми можемо говорити, що ці дві групи вже безпосередньо контактують між собою.

Щодо місцевого самоврядування, то тут треба зазначити, що практично кожна громада у різний спосіб налагоджує зв'язки з міжнародними фондами, з громадськими організаціями. Товариство «Український народний Дім у Чернівцях», у свою чергу, теж «заводить» різні міжнародні програми у громади. Зараз, до прикладу, маємо дві великі програми: одна гуманітарна від Global Communities (за фінансової підтримки USAID), яка називається CLEAR, в її рамках надаватиметься гуманітарна допомога соціально незахищеним категоріям, а також у трьох громадах буде проводитися соціально-психологічна робота із ВПО і місцевими мешканцями, що постраждали від війни. Друга програма від DOBRE, її основний акцент полягає в тому, щоб

органи місцевого самоврядування звертали увагу на громадян (у нашому випадку йдеться про внутрішньо переміщених осіб), щоб залучати їх до активної діяльності в громаді та участі у прийнятті рішень. Хоча зараз у зв'язку з війною деякі механізми участі не працюють, але частина з них, як-от консультації з громадськістю або громадські слухання, є дієвими і багато громад використовує ці інструменти.

Яким, на Вашу думку, може бути подальший розвиток громадського сектору?

На сьогодні у нас в області перебуває близько 90 тисяч переселенців. І найбільша проблема, яка зараз існує в багатьох громадах – це, на жаль, вакуум між органами місцевого самоврядування і цими людьми. І тут мабуть, потрібно, розпочати два напрямки діяльності. Перший – пояснювати внутрішньо переміщеним особам, що вони тут на тривалий час, – незалежно від того, коли ми переможемо. Адже, наприклад, якщо будинок зруйновано або населений пункт перебуває під окупацією, люди мають прогнозувати собі перебування тут на рік, два і більше. Відповідно, вони вже органічно стають місцевими мешканцями, частиною громади, і мають також активно долучатися до її розвитку, до взаємодії з органами влади, до самозабезпечення. І ця перспектива є невідворотною як для внутрішньо переміщених осіб, так і для органів місцевого самоврядування.

Поки ж маємо ситуацію, коли ВПО дуже часто опиняються в якихось «резерваціях» – місцях компактного проживання. Органи влади «живуть» окремо, місцеві мешканці окремо, і так само ВПО. Так не повинно бути. Треба робити все, щоб люди, які приїхали в нашу область, відчували себе частинкою українського суспільства, частинкою цієї громади. І це є одним із напрямків роботи для громадського сектору.

Другий напрямок – це допомога людям реалізувати себе професійно, адже серед внутрішньо переміщених осіб дуже багато

фахівців із різних сфер, яких можна залучати до тієї чи іншої галузі. Але це, мабуть, має вирішуватися більше на державному рівні, на рівні різних допоміжних структур, як-от центрів зайнятості. Є підприємці, які мали власну справу і якимось чином намагаються її започаткувати на новому місці – за моїми спостереженнями, це найчастіше швейний бізнес, будівельні роботи, автомайстерні тощо. Цим людям потрібно допомогти запустити щось подібне тут, щоб воно працювало. Є багато фондів, які надають таку допомогу, але тут потрібна також допомога з боку місцевого самоврядування. Завжди є порожні або напівпорожні приміщення, є люди, які готові чимось допомогти на волонтерських засадах. У такому випадку буде користь і для громади, бо якщо людина працевлаштована і щось заробляє, то це, відповідно, додаткові кошти, адже вона сплачує податки до місцевого бюджету. Тому громада повинна бути зацікавлена в розвитку цих людей, бачити в них ресурс: когось підтримати з бізнесом, когось влаштувати на підприємства, комусь допомагати розвивати громадську активність.

У нас зараз є маса фондів, які підтримують громадські ініціативи. Але людей треба вчити, треба створювати їм умови. Проблема ще в тому, що у внутрішньо переміщених осіб відсутні соціальні зв'язки, адже їх «вирвали» з того місця, де вони ці зв'язки напрацьовували роками, і привели на іншу територію. У більшості випадків ці люди не роблять перші кроки, і влада, органи місцевого самоврядування, у яких є купа власних проблем, не робить, зазвичай, цих кроків теж. І тут, мені здається, якраз громадський сектор може бути тим посередником, який, з одного боку, почне співпрацювати з органами місцевого самоврядування, з іншого – з ВПО, щоб залучити їх до різних активностей – громадських, бізнесових чи професійних.

АЛЛА МАРІВЦАН,
виокнавча директорка громадської
організації
«*SAVE A LIFE INTERNATIONAL*»



КОЛИ СКЛАДНО - НА ДОПОМОГУ ПРИХОДИТЬ КОМАНДА

Розкажіть, будь ласка, про особливості вашої роботи.

Ми допомагаємо жінкам у декількох напрямках: під час кризової вагітності, надаємо доабортну і післяабортну консультацію, психологічна допомогу тим, хто втратив дитину, здійснюємо супровід матерів у післяпологовий період, окрім того, ми проводимо просвітницькі заходи у вищих навчальних закладах та школах. Але в основному наш фокус – це вагітні жінки, і ми потім супроводжуємо їх впродовж трьох років – до того часу, коли мама вже може стати на ноги, коли вона йде на роботу, коли дитину вже є з ким лишити.

В Україні є ціла мережа наших Лайф центрів, вони діють у Полтаві, Львові, Хмельницькому, Запоріжжі, Одесі, до повномасштабної війни Лайф центр пра-

цював ще у Покровську, Донецької області. У Чернівцях знаходиться центральний офіс і перший Лайф центр, який ми відкрили в Україні. Маємо такі ж центри ще у Польщі і Сполучених Штатах.

Ви працюєте тільки з тими жінками, які перебувають у складних життєвих обставинах?

Ні, у нас немає таких обмежень – ми працюємо з усіма, хто має таку потребу і бажання. Насправді багатьом жінкам, що перебувають, до прикладу, у відпустці по догляду за дитиною, потрібна моральна, психологічна підтримка, адже вони не мають куди піти, їм бракує живого спілкування. І ми організували такі групи («посиденьки», як ми їх називаємо), куди мами приходять, ми розмовляємо на різні теми, займаємося якимись корисними справами. Віднедавна у нас започаткували заняття з фітнесу. Запрошуємо до нас також майстринь із макіяжу, манікюру. Все, що відбувається у Лайф центрі – безкоштовно. Плюс у нас є програма «Вчись та заробляй» – це для вагітних жінок. Жінки приходять курс, схожий на «Мамину школу» в пологовому. Програма авторська, вона складається із десяти занять, і жінка, виконуючи завдання, заробляє віртуальні бали (ми їх називаємо «лайфками»), які потім може обміняти на потрібні речі для майбутньої дитини, продукти, одяг. Тобто ми заохочуємо мам навчатись.



Власне, сам центр – це повністю облаштований для усіх потреб простір. Тут є кімната-вітальня, де ми проводимо різні івенти, майстеркласи, є дитяча кімната, є кабінет, де

працюють психологи, житлова кімната, де можна переночувати, конференц-зал, магазин для «Вчись і заробляй», кухня, ванна кімната, кабінети, складські приміщення.



На чому зосередилися після початку повномасштабного вторгнення?

24 лютого внесло свої корективи у всі напрямки волонтерства, ми повністю перекваліфікувалися, почали готувати допомогу для східних областей, допомагати вимушеним переселенцям. У нас тоді ще не закінчився ремонт в чернівецькому центрі, але паралельно працювали майстри, йшла роздача гуманітарної допомоги, ми розміщували, де можна, людей, яким треба було десь зупинитись. За перший рік війни ми відправили близько 28 тон гуманітарної допомоги для наших центрів у Запоріжжі і Полтаві, а також партнерам у Херсоні, які приймали дуже багато переселенців. Тим, хто був у Чернівцях, надавали як матеріальну, так і психологічну підтримку. У нас є два психологи, які зараз продовжують займатися з дівчатами. Маємо партнерство з організацією «Право на захист», допомагаємо оформляти документи тим, хто

їх втратив.

На сьогодні потік біженців ніби й зменшився, але все ж таки до нас звертаються мами з інших областей, зокрема із Запорізької, які хочуть переїхати за кордон. Під обстрілами перебуває наш Покровський центр, він фізично закритий, але ми тримаємо зв'язок з волонтеркою, яка там лишилася, і продовжуємо допомагати їм.

Було складно і фізично і морально, особливо коли люди розповідали свої історії. Надійшов дзвінок, що з Харкова виїжджає дівчина на 32 тижні вагітності. Вони їхали у колоні з п'яти машин, три машини проїхали, а два останні буси розстріляли. На її очах загинули мама, чоловік, свекруха – це величезна трагедія. Вона приїхала сюди, ми відразу підключили Ірину Анатоліївну (Ірина Паскар – лікарка, волонтерка, - ред.), психологів, тривалий час ця жінка лежала у стаціонарі через пережитий стрес. Зараз вона народила, переїхала у Київ.

Традиційне питання: що дає силу і як відновлюєте внутрішні ресурси?

Спочатку, звичайно, працюєш на адреналіні, але потім приходить момент, коли ти видихаєшся і потребуєш заміни. Тоді на допомогу приходить команда. Все, що ми робимо – ми робимо разом, сам по собі, мабуть, ніхто б не впорався.

Скільки у вас працівників?

У чернівецькому Лайф центрі працює 17 чоловік. Загалом по Україні це близько 100 людей. До речі, 25 березня ми будемо проводити у Чернівцях Перший всеукраїнський Pro-Life саміт, на який запрошуємо всіх, хто у зацікавлений у допомозі жінкам в Україні. Там будуть лікарі, вчителі, представники офіційних структур. Хочемо ближче познайомитися один з одним, налагодити партнерські відносини між організаціями, тому що всі працюють якось відокремлено, а

ми хочемо, щоб це була спільна робота. Хочемо поділитися напрацюваннями, перейняти досвід, розглянути можливість спільних заходів тощо.

Має бути розвиток, рух вперед – цим керуємося і всередині організації. Оскільки ми співпрацюємо з американцями і наша засновниця хоча і українка, але вже 25 років живе у США, то нам часто треба спілкуватися англійською мовою. Для цього беремо корпоративні курси, до нас приходить викладач. Окрім того, вчимося у різних семінаріях. Наша директорка Лайф центру у Чернівцях Христина, до прикладу, опанувала управління неприбутковими організаціями, я – управління командами, коучінг та менторство для дівчат. Кожен волонтер у нас теж проходить відповідні тренінги – тобто ми постійно вчимося.



ІРИНА ПАСКАР,

лікарка, волонтерка



У ВОЛОНТЕРСЬКІЙ РОБОТІ НАДИХАЮТЬ ЛЮДСЬКА ВІДДАНІСТЬ І ДОВІРА

Ірина Паскар – акушер-гінеколог, лікар із величезним досвідом. Паралельно з професійною діяльністю вона вже тривалий час займається волонтерством, підтримує тих, хто через війну опинився у складних обставинах, допомагає військовим, а ще об'єднує і надихає своїми ідеями та енергією інших людей.

Коли Ви розпочали займатися волонтерською діяльністю?

Вся моя діяльність, пов'язана з волонтерством, почалася з громадської організації «Лайф центр». Наша дружба триває уже восьмий рік, а співпраця з ними розпочалася через специфіку моєї роботи. Оскільки одним із напрямків діяльності центру є ведення кризової вагітності, а у моїй професійній практиці було досить багато складних випадків, мені запропонували долучитися до команди. Чесно кажучи, спочатку із насторогою поставилася до пропозиції, хотіла чітко знати, яка мета організації і чи не буде, до прикладу, якогось впливу на мої релігійні погляди чи погляди моїх підопічних, і цей ступінь недовіри був доволі високим у мене ще тривалий час. Однак чим більше ми спілкувалися, тим зрозуміліше ставало, що йдеться зовсім не про це, а дійсно про допомогу і підтримку. І на сьогодні люди, які тут працюють, які опікуються вагітними, вони стали «моїми».

До речі, так співпало, що моя перша пацієнтка з «Лайф-центру» раніше перебувала у мене на обліку. Це був доволі склад-

ний випадок, адже все, що можна було мати у плані шкідливих звичок, воно було в неї присутнє. На сьогодні ця жінка є волонтером, виховує трьох дітей, у неї хороша сім'я, вона займається роботою з такими ж вагітними, розповідає свою історію, ділиться досвідом – ми з нею у дуже хороших стосунках.

24 лютого 2022 року для всіх стало новою точкою відліку. На що Ви спрямували свою діяльність?

До початку повномасштабного вторгнення формат роботи був наступним: є вагітні, є важкі випадки – ми із цим працюємо. Звичайно, 24 лютого 2022 року для нас, як і для всіх, став жахливим. Дівчата займалися тим, що вивозили людей, які приїжджали у Чернівці, за кордон – вагітних, мам з дітьми. Перед цим було організовано кемп для тих, хто не міг визначитися, куди рухатись далі, а потім вже дівчата налагоджували комунікацію з Румунією, Іспанією, Німеччиною, Англією, Нідерландами, Сполученими Штатами, Канадою, щоб люди їхали вже у конкретні місця, знаючи, що їх там чекають.

Надія Городинська, яка є фундатором «Лайф-центру» і мешкає у США, одразу ж вирішила прилетіти в Україну, в Чернівці, тому що центр хоч і мав певні кошти, але однозначно не розраховані на те, щоб фінансувати таку велику кількість напрямків роботи. Вона запитала мене, що потрібно привезти. Знайомі пластунки, до яких я звернулася, надіслали мені англійською перелік необхідних девайсів із парамедицини, потрібних на передовій. Я відправила цей список Надії, навіть не звернувши увагу на вказану кількість, – це було буквально за тиждень до її приїзду, – і вона сказала, що все привезуть. Коли Надія прилетіла і озвучила суму, на яку вони закупили необхідні засоби, а це 35 тис. доларів, моя розгубленість просто не мала меж, адже вони мали всього декілька днів, щоб усе організувати, замовити, привезти... Така допомога була дуже важлива, адже на початку ніхто не був до цього готовий, не було потрібних коштів, а на передовій вже гинули люди.

Я дуже вдячна панові Ярку – Ярославу Адамчуку, до якого звернулася з проханням допомогти, аби подякувати нашим американським донорам. Я знайшла його контакт, подзвонила пізно ввечері, і він пішов назустріч, повністю змінивши свій розклад. За один вечір ми знайшли перекладача, потрібний супровід, Ярослав організував екскурсію, розповів нашим спонсорам про місто.

Коли мене знову запитали про потреби, я звернулася до військових медиків і на їх прохання нам привезли електрокардіографи, повністю укомплектовані сумки-аптечки, сухий душ. І далі все відбувалося таким безперервним потоком: організувати вивезення вагітних мам та немовлят, розвантажити допомогу, сформувати новий вантаж і відправити його за місцем призначення.

Наш пологовий активно приймав пацієнток з числа евакуйованих, багатьох

привозили практично в тому, в чому вони були одягнені вдома. Я пам'ятаю пацієнтку, яка була у спортивному костюмі, гумових капцях і кішкою на руках – їх вивезли військові. Жінка взяла те, що для неї було найдорожче, і згодом ми ще шукали, куди тимчасово прилаштувати цю кішку, поки її господиня перебувала у лікарні.

Я телефонувала дівчатам, що є потреба в одязі, теплих речах – вони почали збирати одяг. В Алли, виконавчої директорки «Лайф-центру», виникла ідея формувати бебі-бокси і привозити їх на виписку – для цього вийшли на зв'язок з партнерами в Румунії, а ті, у свою чергу, залучили шведських партнерів. Окремо пакували коробки для хлопчиків та дівчаток – диференціювали навіть за вагою при народженні. Крім того, пакувалися продукти, тому що людям треба було нормально харчуватися. На той момент у центрі вже був власний бус, і ми попередньо з Аллою узгоджували, скільки чого і коли треба привезти у пологовий. Крім того, ми скеровували вагітних у «Лайф-центр», вже тут на місці їх детально питали про потреби, надавали необхідну допомогу. Люди на початках боялися цю допомогу приймати, ставилися з недовірою, їм було незвично бачити організацію цього процесу, вони не розуміли, як люди можуть просто так допомагати.

Чому було складно приймати допомогу чи просити про щось? По-перше, статус сімей був різний. Хтось був матеріально стабільний, хтось із достатньо незабезпечених сімей. Багато хто уявляв гуманітарну допомогу як те, що вони прийдуть і вибиратимуть щось із купи старого ношеного одягу – а ми одразу обумовили, що це мають бути нові речі. У людей були морально-психологічні травми через пережите, їм доводилося приймати складні рішення у процесі переїзду, багато хто хвилювався, що їх не сприймуть тут через російську мову тощо, вони не йшли на контакт, тому дово-

цю комунікацію, заспокоювати, пояснювати. Наводила власний приклад, адже я сама румунка за національністю і моєю розмовною мовою теж завжди була російська. Щоправда, зараз максимально намагаюся говорити українською.

У цей період я також почала відчувати себе блогеркою, адже багато писала у соцмережі, розповідаючи про потреби, оголошуючи про збір необхідних речей – підгузків, дитячого харчування, солодощів тощо. Люди дуже активно почали відгукуватися. Привозили одяг, продукти харчування, речі для гігієни. Багато хто був готовий допомагати коштами – і ми створили окремий рахунок для грошових переказів. Ця інформація так розлетілася, що люди просто дзвонили, що «нам дали контакт, ми вам довіряємо, чи можете забрати вантаж?». Все привозили до нас у реєстратуру, тут був цілий склад, і зараз навіть важко сказати, скільки тон різної допомоги ми відправили. Хлопці-волонтери вантажили по три-чотири буси з причепами і потім везли у прикордонні області.

Один із наших волонтерів Максим Максимчук зініціював чергову поїздку у Херсон, коли йому скинули відео кількасотметрової черги по воду: людям давали набрати лише по дві ємності, тому що іншим могло не вистачити. І вразило те, що це просто вода для пиття – про миття чи прання навіть не було мови. Коли ми писали пост, що будемо відправляти вантаж з водою, люди дивувалися, однак ця вода була потрібна. Везли також теплий одяг, дитячі речі, які нам передавали. Коли ти на мирній території, то не відчуваєш таких потреб, а там люди цього всього не мали.

Наскільки я знаю, Ви допомагаєте у ще одному важливому напрямі – це протезування. Чи можете розповісти про це?

Завдяки інформаційній діяльності у мене з'явилася подруга в Сполучених Штатах Америки, від якої я дізналася про проєкт «Protez foundation» для можливості протезування наших хлопців з ампутованими кінцівками. Одним із його засновників є Яків Градинар

– лікар, етнічний українець. Моя знайома блогерка Нонна Підвальна на моє прохання поїхала в клініку, зустрілася із сім'єю Якова та його дружини Ірини і дала мені повну інформацію про проєкт та анкету, яку я розповсюдила між тими, хто потребує протезування. У нас в Україні діє така програма, однак треба розуміти, що протези є різними – одні для повсякденного користування, інші для більш активного життя, занять спортом тощо, і така можливість вибору протеза не завжди є.

Я також звернулася до колишньої однокурсниці Надії Сплавської, яка теж працює у Штатах, розповіла про це, і вона у своєму домі облаштувала проживання для хлопців, які приїжджають з України, організувала щоденні перевезення в клініку. Допомогали також наші волонтери з діаспори, які займалися збором коштів, закупівлею необхідних речей. Хлопці, повертаючись, привозили хімічні грілки, термобілизну, інші потрібні речі для військових на передовій.

А потім я випадково зустрілася на вулиці зі своєю знайомою Наталею Гаврилицею, в розмові згадала про цю програму протезування, ми поговорили про важливість допомоги хлопцям із травмами та ампутованими кінцівками, про необхідність реабілітації, і ця зустріч дала поштовх для ідеї, яку Наталя зараз втілює у життя.

Втома та емоційне вигорання – часті супутники тих, хто займається волонтерською діяльністю. Як Вам вдається боротися із цим, звідки черпаєте сили та енергію?

У мене була ситуація, що я не встигала займатися своєю роботою, а ще потрібно було щось робити, приймати вантаж, відповідати на дзвінки. Окрім того, дуже не люблю про щось просити – а тут постійно відчуваєш себе в ролі прохача. І я неодноразово казала собі, що все – закінчую. А потім мені починають писати підписники, що готові допомагати, запитувати про потреби. Я втомлена, але розумію, що це потрібно.

А ще дуже надихають людська відданість і довіра: коли працівники закладу збирають

цілим колективом кошти, не знаючи, чи буде у них наступна зарплата; коли приходиш в аптеку, а тобі завантажують машину дитячим харчуванням; коли одна з моїх мам (вже згадана Наталя) каже, що дасть спортивний одяг, бо розуміє, як це, коли дитину нема у що переодягнути, а ти потім виявляєш, що це п'ятдесят дороговартісних спортивних костюмів; коли інша багатодітна мама передає п'ять величезних коробок із льодяниками власної торгової марки; коли заходиш у кав'ярню, а дівчина, яка там працює, каже, що читала мій пост і хоче теж допомогти.

І дуже тримає, коли відкриваєш для себе людей із зовсім іншого боку, коли відгукуються ті, хто здавалися тобі байдужими. А ще знаходиш сили просто від маленьких радостей. Я пам'ятаю, як Алла спільно з нашими друзями організувала вечір відпочинку для волонтерів – з іграми, розвагами, цікавими історіями. Я отримала масу енергії і позитивних емоцій. До речі, тоді я вперше у житті одягнула вишиванку – таким був дрескод.

Окрім того, я переконана, що ми не можемо очікувати, що хтось щось зробить для нас, якщо ми самі для себе нічого не робитимемо.

Тому хочу подякувати всім, хто допомагав і підтримував, зокрема колективу жіночої консультації №2 та полового будинку №2, де я працюю, перинатального центру, працівникам медичних центрів «Базисмед», «Секвойя», «Авіценна», мережі аптек «Гармонія», салону «Green Studio», бізнесклубу «Lady Business Club», бренду «GIIP_UA», блогерці Жанні Дарчук, Ігорю і Оксані Кірондам. Велика подяка Чернівецькому національному університету ім. Ю.Федьковича та Анні Скорейко, театру-студії «Гердан». Окрема історія – це громада Волоки, яка є спонсорами будь-яких моїх починь. Я дякую усім моїм пацієнткам, вагітним, яким у перспективі самим була потрібна допомога, однак вони були готові віддати все, що треба.

А ще надихає вдячність від людей, яким допомагаєш – це стимул і далі робити щось корисне.

НАТАЛЯ ГАВРИЛИЦЯ,

власниця бренду, волонтерка



ВЕСЬ ПРИБУТОК ВІД ПРОДАЖУ КОЛЕКЦІЇ «НЕЗЛАМНІ» СПРЯМОВАНІ НА РЕАБІЛІТАЦІЮ ВІЙСЬКОВИХ, ЯКІ ВТРАТИЛИ КІНЦІВКИ

Наталя Гаврилиця – власниця бренду молодіжного одягу «Giip_UA», багатодітна мама. Поряд з основною діяльністю Наталя займається збором коштів для реабілітації військових, які втратили кінцівки. Зокрема, на це йде весь прибуток від продажу спеціально створеної колекції

Як народилася ця ідея?

Давно хотіла зробити щось корисне, яке, водночас, було б для мене близьким. І коли ми у розмові з Іриною Анатоліївною Паскар зачепили тему військових, які втратили кінцівки, я зрозуміла, що хотіла б займатися допомогою

саме у цьому напрямку.

Протезування – це лише один з етапів. Насправді є дуже багато питань, які стосуються постпротезування: масажі, реабілітація, профілактика фантомних болів, психологічне відновлення тощо.

Це все потребує значних коштів і часу, але, водночас, є дуже важливим, адже людям потрібно допомогти максимально повернутися до звичного життя. Окрім того, серед поранених є багато зовсім молодих хлопців, у яких попереду ціле життя, яким потрібно реалізуватися професійно, які хочуть створити сім'ю, стати чоловіками, батьками, а не просто бути людьми з інвалідністю. Насправді такі травми – це трагедія, доволі часто ті, хто переніс ампутацію, не готові навіть вийти на вулицю і спілкуватися з людьми, а не те що починати щось нове.

Власне, так виникла ідея створити окрему колекцію одягу – футболок та худі, а кошти від продажу передавати тим, хто потребує реабілітації. Проміжок часу від задуму до втілення був доволі тривалий. По-перше, для мене було важливо, щоб це були якісні й оригінальні речі, а не такі, які можна придбати будь-де. Відігравала роль і якість тканини, і якість принта. Сам принт теж розроблявся довго: шукалися ідеї, зрозуміла символіка. Речі мали бути такими, щоб подобалися і молоді, і батькам. Всі, хто брав участь у розробці, працювали безкоштовно – і я дуже рада цьому. Зупинилися на зображеннях Шевченка у сучасному контексті, адже його творчість завжди була актуальною і залишатиметься такою й надалі, та й сам він був дуже цікавою і неординарною людиною. Можливо, це трохи і «попсово», але молоді подобається. Інша тема – це світло, і вона теж усім дуже «зайшла».

По-друге, нам хотілося, щоб це була не одноразова акція, а продаж на постійній основі, але, чесно кажучи, я навіть боялася піарити цей одяг, хвилювалася, що люди можуть сприйняти це як саморекламу і розкручування бренду. Але ситуація така, що коли ти про це не розкажеш людям, не покажеш, на що це, то вони просто не будуть приймати і підтримувати. Люди повинні довіряти і повинні розуміти, що ці гроші не будуть покладені у кишеню. Але навіть коли ми вже зібрали певну суму і передали її за призначенням, були закиди, що ми щось зробили не так, дали гроші не тим і таке інше. Це дуже болюча тема для мене.

Але те, що підліткам ця ідея сподобалася

– тішить найбільше, адже ми орієнтувалися саме на них, хотіли, щоб вони, купуючи речі, розуміли, що роблять важливу справу, що долучаються таким чином до благодійності.

Сподіваємося, що історія матиме продовження, адже такий одяг мають бажання купувати дорослі, і є також запити з-за кордону, тому думаємо і про ці напрями. Безумовно, я б дуже хотіла, щоб наші речі продавалися, щоб ми ще багатьом могли допомогти.

Розкажіть, будь ласка, про тих, на кого спрямована допомога.

Одним із перших, кого ми фінансово підтримали із реабілітацією, став Денис, 22-річний хлопець, який отримав важке поранення, пів року лікувався в Рівному, після цього повернувся у Чернівці. За віком він міг би бути моєю дитиною. Коли Денис до нас прийшов, ми проговорили з ним понад дві години – це надзвичайно розумний і освічений хлопець, але відчувається, наскільки йому складно. Я не психолог, не вмію підбирати слова, але я сказала, що на ньому лежить велика відповідальність, адже він має розуміти, що зараз є прикладом для інших, своїм життям впливає на життя інших. Я абсолютно впевнена, що у Дениса все буде добре, але підтримка і допомога дуже важливі. Він зараз дуже гостро сприймає багато речей, болюче реагує на різні ситуації, але він став таким, захищаючи нас. Ми всі повинні пам'ятати, що якщо ми можемо спокійно працювати, спати в ліжку, то це завдяки тим, хто цього не робить. Є люди, які живуть заради інших людей – для мене вони просто святі. І ще вражає ступінь порядності наших хлопців: коли одному з них ми запропонували фінансову допомогу, він відмовився, тому що необхідну суму йому вже зібрали, і попросив віддати ці гроші тому, хто їх потребує більше.

Світ важкий, але коли ти бачиш, що у нас є такі люди, то розумієш, що потрібно працювати далі. Я вдячна своєму колективу – дівчата підтримують мене в усьому, своїм дітям, які дають енергію, вдячна усім, хто допомагав і продовжує допомагати, а також усім, хто долучився до нашої ініціативи.

ДІЯЛЬНІСТЬ ЧЕРНІВЕЦЬКОГО РЕГІОНАЛЬНОГО ЦЕНТРУ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ У 2022 РОЦІ

Рік був складним для всієї країни та кожного з нас. У нашому житті трапилися події, які неможливо забути. Але попри всі обмеження воєнного часу, сирени та повітряні тривоги, ми не втрачаємо віри в майбутнє, в ПЕРЕМОГУ. Ми працюємо для ПЕРЕМОГИ, кожен на своєму місці, наближаємо її у свій спосіб, відповідно до своїх можливостей. Враховуючи обставини, що склалися, робота Чернівецького регіонального центру підвищення кваліфікації (далі – Центр) в 2022 році проводилась у дистанційному режимі.

Впродовж 2022 року діяльність Центру як закладу післядипломної освіти, була спрямована на виконання плану-графіку підвищення кваліфікації державних службовців місцевих органів виконавчої влади, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад у Чернівецькому регіональному центрі підвищення кваліфікації на 2022 рік, затвердженого розпорядженням голови облдержадміністрації від 03 червня 2022 року № 723-р; реалізацію Статутних завдань закладу та Плану роботи Центру на 2022 рік, включаючи виконання додаткових завдань та окремих доручень вищих органів влади.

Змістове наповнення освітніх програм підвищення кваліфікації відповідало встановленому НАДС переліку пріоритетних напрямів (тем) для підвищення кваліфікації та регіональному замовленню, сформованому з урахуванням пропозицій щодо потреб у підвищенні кваліфікації працівників місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування Чернівецької області. Також були враховані рекомендації НАДС щодо особливостей організації роботи в регіональних центрах підвищення кваліфікації та проведення навчання державних службовців, посадових осіб місцевого самоврядування під час дії правового режиму

воєнного стану. Так, програми підвищення кваліфікації системно були спрямовані на виконання понад 30 нормативних документів за тематичними напрямками, означеними відповідними органами влади для виконання на регіональному рівні, та мали за мету розвиток професійних компетентностей державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування у сфері публічного управління та управління персоналом на публічній службі, у т.ч. в умовах воєнного стану; з питань запобігання корупції та забезпечення доброчесності; здійснення публічних закупівель; євроатлантичної та європейської інтеграції; мовної підготовки, застосування державної мови у публічному управлінні; ефективних комунікацій; впровадження/сприйняття змін та інновацій; стресостійкості в умовах воєнного стану; земельних відносин; цифрового розвитку та кібербезпеки; медіаграмотності; гендерної рівності; дотримання прав людини та протидії дискримінації; детінізації, доходів; забезпечення захисту прав громадян України інструментами міжнародного гуманітарного права; реалізації державної політики у сфері протидії торгівлі людьми та ін.

З огляду на означене, Центром у 2022 році розроблено та в установленому порядку погоджено з НАДС 25 загальних програм підвищення кваліфікації. Також розроблено та в установленому порядку погоджено із замовниками навчання 15 спеціальних короткострокових програм підвищення кваліфікації за дистанційною формою навчання.

Відповідно до погодженого Національним агентством України з питань державної служби, Чернівецькою обласною державною адміністрацією та Чернівецькою обласною радою Плану-графіку на 2022 рік в Центрі за різними програмами підвищення

кваліфікації пройшли навчання 2811 осіб. З них, 1426 державних службовців місцевих органів виконавчої влади, 775 посадових осіб органів місцевого самоврядування, 608 державних службовців територіальних управлінь центральних органів влади та 2 депутатів місцевих рад.

Загалом за спеціальними професійними (сертифікатними) програмами підвищення кваліфікації пройшли навчання 120 осіб, серед них 72 державних службовця місцевих органів виконавчої влади та 48 посадових осіб органів місцевого самоврядування.

Особливу увагу було приділено організації та проведенню навчання за загальними та спеціальними короткостроковими програмами підвищення кваліфікації. Так, загальні короткострокові програми підвищення кваліфікації реалізовано у 5 навчальних групах для 227 осіб: для 15 державних службовців місцевих органів виконавчої влади та 212 державних службовців територіальних органів центральних органів виконавчої влади.

Навчання за спеціальними короткостроковими програмами підвищення кваліфікації проведено у 59 навчальних групах для 2464 осіб: для 1339 державних службовців місцевих органів виконавчої влади, 396 державних службовців територіальних органів центральних органів виконавчої влади, 727 посадових осіб місцевого самоврядування, 2 депутатів місцевих рад.

У 2022 році, в умовах війни, Центр запровадив дистанційні й цифрові формати надання освітніх послуг, в тому числі і з використанням асинхронного навчання. Центром була створена освітня платформа на сайті <https://study.cprk.cv.ua>, на якій розміщені програми для підвищення кваліфікації в асинхронному режимі. За спеціальними короткостроковими програмами підвищення кваліфікації у асинхронному режимі пройшли навчання 2 групи слухачів – 64 особи, з них, 59 державних службовців місцевих органів виконавчої влади та 5 посадових осіб місцевого само-

врядування. Також на даному сайті слухачі зможуть в особистому кабінеті скачати сертифікати про підвищення кваліфікації.

Працівники закладу продовжили використання таких онлайн технологій: google-реєстрація учасників навчання, google-тестування, google-анкетування за результатами навчання; робота в онлайн чатах; обмін інформацією між учасниками навчання, викладачами та Центром за допомогою електронних ресурсів.

Питання добору науково-педагогічних працівників та викладачів-практиків з метою залучення до освітнього процесу залишається для Центру завжди актуальним та нагальним, особливо під час війни. Так, впродовж 2022 року з Центром співпрацювало близько 29 викладачів за угодами цивільно-правового характеру. Серед них – провідні науковці вищих навчальних закладів м. Чернівців та інших регіонів України (4 докторів наук, які мають вчене звання професора, 11 кандидатів наук, з них вчене звання доцента мають 7 осіб та 14 викладачів-практиків з досвідом роботи у відповідних сферах діяльності, зокрема, керівні працівники та фахівці органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, представники інститутів громадянського суспільства та ін.

Одним із основних напрямків діяльності Центру є вивчення фактичних потреб у підвищенні кваліфікації державних службовців, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад Чернівецької області. Впродовж звітного періоду працівниками закладу було здійснено низку організаційних заходів, які дозволили вивчити та узагальнити інформацію щодо потреб місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування регіону у підвищенні кваліфікації в Центрі у 2023 році.

З урахуванням означених пропозицій щодо регіональних потреб працівниками Центру було розроблено та погоджено в установленому порядку з НАДС план-графік

підвищення кваліфікації на 2023 рік, а також підготовлено відповідний проєкт розпорядження голови облдержадміністрації.

В частині виконання статутних завдань щодо надання методичної та інформаційної допомоги органам державної влади, органам місцевого самоврядування, фахівцями Центру постійно надавалась консультативна допомога місцевим радам з питань діяльності органів місцевого самоврядування та проходження служби в органах місцевого самоврядування, у тому числі під час війни; органам виконавчої влади та органам місцевого самоврядування – з питань підвищення кваліфікації публічних службовців.

Впродовж року Центр, як провайдер освітніх послуг, активно співпрацював з виконавчим апаратом та структурними підрозділами обласної державної адміністрації, апаратом обласної ради, територіальними громадами регіону та територіальними органами центральних органів виконавчої влади, спрямовуючи спільні зусилля на створення умов безперервного особистісного та професійного розвитку осіб, уповноважених на виконання функцій держави та місцевого самоврядування. Налагоджено взаємозв'язок, в особливих умовах дії воєнного стану, з районними державними (військовими) адміністраціями щодо підвищення кваліфікації їх працівників.

Продовжено активну співпрацю з факультетом історії, політології та міжнародних відносин Чернівецького національного університету ім. Ю.Федьковича в частині реалізації загальних та спеціальних програм підвищення кваліфікації для публічних службовців регіону, а також щодо проведення спільної науково-дослідної діяльності та участі в комунікативних заходах.

МОНІТОРИНГ

Одним із основних методів визначення ефективності освітнього процесу в Центрі та рівня задоволеності учасників професійного навчання організацією

підвищення кваліфікації, оцінювання якості роботи викладачів, внесення коректив до організації та змісту навчання є постійний зворотній зв'язок із замовниками та учасниками навчання. Так, в рамках внутрішньої системи забезпечення якості підвищення кваліфікації, забезпечено проведення анонімного анкетування слухачів Центру за допомогою google forms, що дозволяє закладу з'ясувати результативність навчання з позиції слухача.

Впродовж 2022 року Чернівецьким регіональним центром підвищення кваліфікації було проведено анкетування щодо рівня задоволення навчальним процесом та організацією підвищення кваліфікації. В анонімному опитуванні взяли участь державні службовці та посадові особи органів місцевого самоврядування, що проходили навчання в режимі онлайн.

Узагальнені результати опитування свідчать, що переважна більшість слухачів 89% високо оцінили роботу працівників Центру щодо організації навчального процесу, актуальність отриманої під час навчання інформації та знань. Службовці зазначають, що після підвищення кваліфікації будуть застосовувати отримані знання у своїй практичній діяльності під час виконання функціональних обов'язків. Також, з метою вивчення навчальних потреб слухачам Центру було запропоновано питання щодо тем, за якими вони хотіли б пройти підвищення кваліфікації наступного разу. Відповіді службовців були об'єднані за основними тематичними напрямками та було здійснено рейтингування найнеобхідніших, на думку респондентів, тем.

Серед них: «Цифрова грамотність та інформаційна безпека», «Професійні знання», «Кадрова робота та управління персоналом», «Лідерство на публічній службі» та «Ділова українська мова». Під час анкетування слухачі мали можливість оцінити професійні якості викладачів, які проводили заняття в режимі онлайн.

Під час дії воєнного стану державні службовці, як й інші громадяни, зазнали певних змін в умовах життя та в своїй професійній діяльності. Навіть за цих умов, вони продовжують здійснювати свої професійні обов'язки та забезпечувати стабільне функціонування органів влади. Центр намагається адаптувати свою діяльність до умов воєнного стану та забезпечити потребу у підвищенні кваліфікації посадовців. Саме тому, з червня 2022 року Центром було впроваджену нову форму підвищення кваліфікації – дистанційне навчання в асинхронному режимі. Більшість респондентів оцінили її як високоефективну.

Систематичне здійснення моніторингу кількісних і якісних показників реалізації освітніх програм підвищення кваліфікації забезпечує своєчасну підготовку аналітичних матеріалів для замовників навчання та підготовку звітних інформацій для відповідних органів публічної влади. З більш детальною інформацією щодо результатів моніторингу можна ознайомитись на веб-сайті Центру за посиланням <http://cprk.cv.ua/414.php>.

КОМУНІКАТИВНІ ЗАХОДИ

Впродовж 2022 р. Чернівецьким регіональним центром підвищення кваліфікації організовано низку комунікативних заходів, спрямованих на професіоналізацію державних службовців та посадових осіб органів місцевого самоврядування, інформування про поточні політичні, військові, соціальні та економічні заходи Української держави в умовах повномасштабного вторгнення РФ в Україну. Центром, зокрема проведено низку регіональних та міжнародних конференцій, круглих столів, тощо, а саме:

1. Круглий стіл «Підвищення професійного рівня публічних службовців як умова соціально-економічного розвитку регіону» (в режимі онлайн) – спільно з Де-

партаментом освіти і науки Чернівецької обласної державної адміністрації та Києво-Могилянською школою врядування імені Андрія Мелешевича Національного університету «Києво-Могилянська академія» (2 березня 2022 р.);

2. Публічні консультації «Діяльність територіальних громад в умовах воєнного стану: завдання, нормативно-правова база, ресурси, практика» (в режимі онлайн) – спільно з Асоціацією органів місцевого самоврядування Чернівецької області «Агенція розвитку громад Буковини» (12 квітня 2022 р.);

3. Міжрегіональний експертний круглий стіл (в режимі онлайн) «Підвищення професійного рівня публічних службовців в умовах російської агресії» – спільно з Департаментом освіти і науки Чернівецької обласної державної адміністрації та Києво-Могилянською школою врядування імені Андрія Мелешевича Національного університету «Києво-Могилянська академія» (28 квітня 2022 р.)

4. Міжрегіональна науково-практична дискусія за міжнародною участю «Розвиток державної служби в умовах безпечних загроз» (до Дня державної служби України) – спільно з Кафедрою політології та державного управління Чернівецького національного університету ім. Юрія Федьковича та Міжрегіональним управлінням Національного агентства України з питань державної служби у Чернівецькій, Івано-Франківській та Тернопільській областях (21 червня 2022 р.)

5. Міжнародна науково-практична конференція «Європейська інтеграція України: перспектива входження до ЄС», присвячена відзначенню Дня Європи (в режимі офлайн і онлайн) – спільно з Науково-дослідницьким інститутом Європейської інтеграції та регіональних досліджень Чернівецького національного університету ім. Юрія Федьковича та Департаментом комунікації Чернівецької обласної

державної адміністрації (18 травня 2022 р.);

6. IX-а Міжнародна наукова конференція «Муніципальні читання імені Антона Кохановського» (в режимі офлайн і онлайн) – спільно з Кафедрою політології та державного управління Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича у партнерстві з Чернівецькою обласною радою, Чернівецькою міською радою, за підтримки Представництва Фонду Ганса Зайделя в Україні, Республіці Молдова та Румунії (Чернівці, 22 - 23 вересня 2022 р.);

7. Круглий стіл «Організація роботи місцевого самоврядування з переселенцями: досвід, висновки, пропозиції» – спільно з Представництвом Фонду Ганса Зайделя в Україні (29 листопада 2022 р.).

За результатами IX-ї Міжнародної наукової конференції «Муніципальні читання імені Антона Кохановського» Центр підготував до друку IXI випуск збірника наукових праць «Влада та управління», до якого увійшли наукові статті, зроблені на основі доповідей та повідомлень, виголошених на конференції. Триває пошук коштів на друк збірника.

Працівники Центру беруть активну участь в комунікативних заходах, організованих в Україні та за її межами з питань публічного управління та професіоналізації державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування.

Протягом року Центр успішно реалізовував проекти за технічною допомогою міжнародних донорів.

Так, в 2022 р. продовжувався та завершився проект «Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)», спільно Малопольською школою державного управління при Краківському університеті економіки за фінансової підтримки Агенства США з міжнародного розвитку (USAID), в рамках якого відбулися навчальні семінари (12 модулів) з питань місцевого самоврядування та розвитку територіальних громад

для 25 посадових осіб органів місцевого самоврядування Чернівецької області.

Також, Центром було реалізовано проект «Освітня платформа: професіоналізація публічних службовців в умовах воєнного стану». Основною метою проекту є підвищення рівня функціональної спроможності публічних службовців в умовах воєнного стану. В рамках проекту було створено платформу для асинхронного дистанційного навчання (<https://study.cppk.cv.ua/>) яка містить відповідні тематичні навчальні програми та матеріали, а саме:

1. Нормативно-правове забезпечення діяльності органів публічної влади в умовах воєнного стану.

2. Взаємодія органів влади з інститутами громадянського суспільства в період воєнної агресії.

3. Команда та командування в публічному управлінні в умовах змін.

4. Організація професійної діяльності публічних службовців.

5. Формування корпоративної культури в органах публічної влади.

6. Моделі і принципи досвід публічного управління в європейських країнах: досвід для України.

7. Європейська та євроатлантична інтеграція та перспективи України.

8. Стратегічне управління та планування.

9. Лідерство в системі публічного управління.

10. Управління змінами: їх сприйняття та впровадження в системі публічного управління.

11. Кібербезпека.

Асинхронний режим дасть можливість державним службовцям посадовим особам місцевого самоврядування навчатися в будь-який зручний для них час, в повній мірі виконувати свої функціональні обов'язки та убезпечити себе від можливих загроз в період атак російського агресора.

Проект реалізовується за підтримки Фонду

Ганса Зайделя в Україні, Республіці Молдова та Румунії.

Чернівецький регіональний центр підвищення кваліфікації реалізував ще один освітній проєкт за підтримки Фонду Ганса Зайделя в Україні для посадових осіб місцевого самоврядування «Організація роботи органів місцевого самоврядування щодо захисту внутрішньо переміщених осіб, які постраждали від збройної агресії».

Основна ідея проєкту полягала у набутті посадовцями органів місцевого самоврядування необхідних знань, вмінь, які вдосконалили їх функціональну спроможність щодо підтримки внутрішньо переміщених осіб, а також вивчення набутого Румунією досвіду щодо підтримки біженців війни з України.

В рамках реалізації проєкту в період з 5 по 7 жовтня 2022 р. були організовані 6 тематичних онлайн семінарів з питань для 25 посадовців місцевого самоврядування Чернівецької області з питань підтримки внутрішньо переміщених осіб та вирішення їх соціально-побутових проблем, зокрема з психології спілкування; правової підтримки; цивільного захисту та медичної допомоги; створення належних житлово-побутових умов; працевлаштування та перекваліфікації внутрішньо переміщених осіб. До проведення семінару були залученні викладачі вищих навчальних закладів, громадські діячі, фахівці центру зайнятості та практичний психолог.

27 жовтня 2022 р. в рамках проєкту була організована ознайомча поїздка представників органів місцевого самоврядування до Сучавського повіту Румунії. В рамках поїздки відбулась зустріч міських, сільських голів, працівників органів місцевого самоврядування представники

громадських організацій з керівництвом Сучавської повітової ради, префектури Сучавського повіту, керівників різних державних структур та неурядових організацій, які займаються питаннями допомоги біженцям війни з України. Члени делегації відвідали три табори для біженців: перший – пункт прийому біженців безпосередньо на кордоні; другий пункт біженців – на стадіоні у Сіреті, для осіб, яким належало оформити певні проїзні документи для подальшого руху в Європу; Третій пункт прийому – у Радівцях, розрахований на довготривале перебування біженців. Чернівецька делегація відвідали громадську організацію «Salvați copiii» [«Врятуйте дітей»], яка займається процесом навчання та розвитку українських дітей.

Завершився проєкт проведенням підсумкового круглого столу (29 листопада 2022 р.).

Впродовж 2022 року Чернівецький регіональний центр підвищення кваліфікації розширив коло партнерів з міжнародної співпраці. Так планується підписання договорів для подальшої реалізації спільних проєктів з Національною агенцією гірської зони Румунії (м. Ватра Дорней, Сучавського повіту), Інститутом публічної демократії Республіки Молдова (м. Кишинів), Університетом «Бабеш – Больяї» (м. Клуж-Напока, Румунія).

Центр, як заклад післядипломної освіти, забезпечив прозорість та інформаційну відкритість освітньої діяльності, з особливостями щодо висвітлення інформації про заклад в умовах воєнного стану. Так, інформація щодо діяльності закладу впродовж 2022 році розміщувалася на офіційному вебсайті Центру.